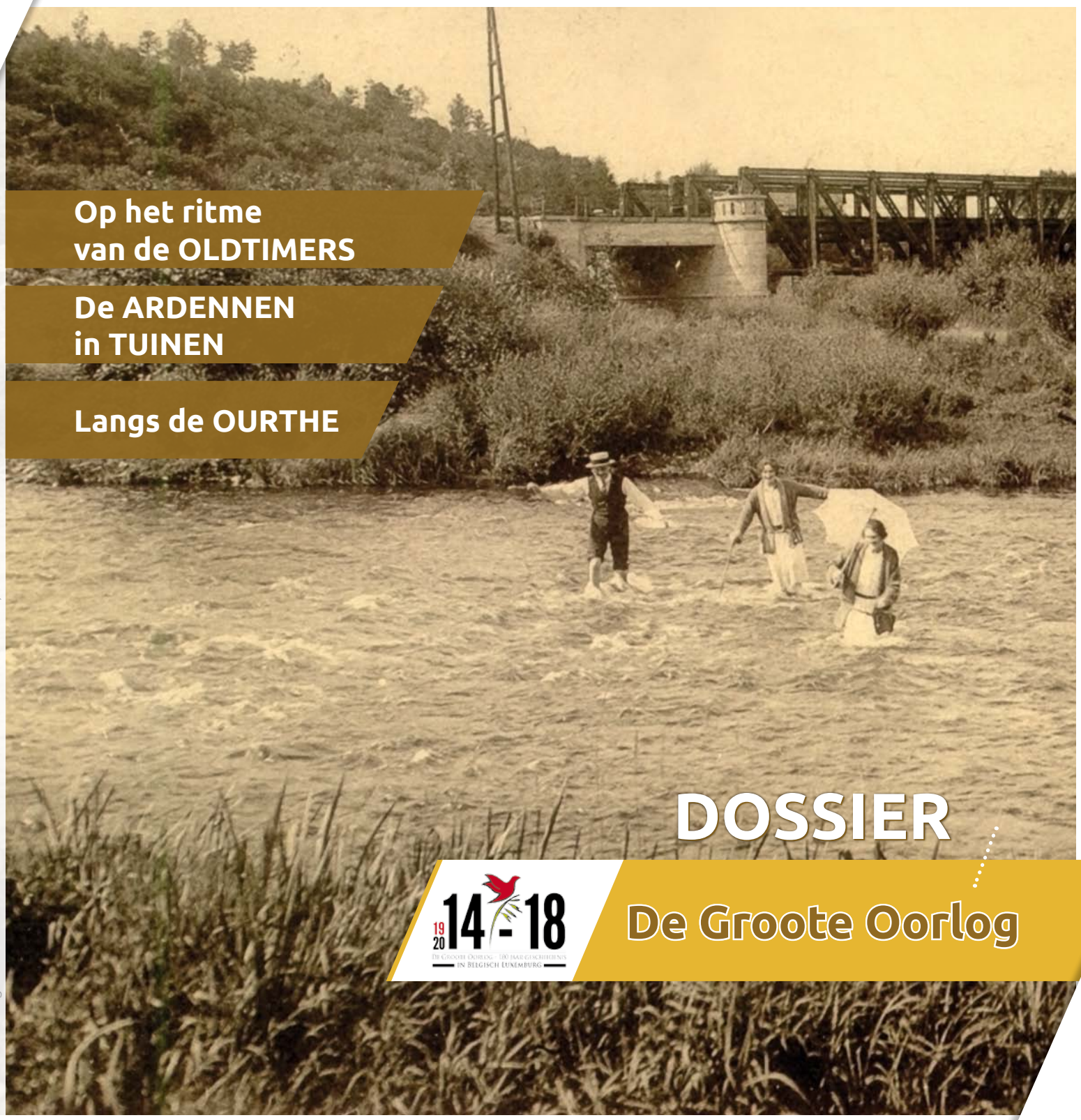
BELGIË nr 6
Zomer 2014

Blik op de Ardennen

TOERISME BELGISCH LUXEMBURG

Op het ritme van de OLDTIMERS

De ARDENNEN in TUINEN

Langs de OURTHE

DOSSIER

14-18

De Groote Oorlog

Trimestrieel magazine - 15 mei 2014 - P916468 - MassPost Centrum: 6800 Libramont
Verantw. uitgever: S. Vandermeulen - Directeur FTLB - Quai de l'Ourthe, 9 - B-6980 La Roche-en-Ardenne

★★★★
AUBERGE D'ALSACE
HÔTEL DE FRANCE

PROMOTIONS TOUTE L'ANNÉE

30 CHAMBRES SPACIEUSES,
AVEC BAIN OU DOUCHE,
SÈCHE-CHEVEUX, WC PRIVÉ,
ASCENSEUR, WIFI, TV, MINI BAR.

SÉMINAIRES
ACCUEIL DE GROUPE
PENSION & DEMI-PENSION
FORFAITS MID-WEEK
SALLE AGRÉABLE POUR LES AUTOCARISTES

AMBIANCE FAMILIALE
SALLE DE JEUX POUR ENFANT

PROMOTIES GEDURENDE HET HELE JAAR

30 RUIME KAMERS MET BAD EN
DOUCHE, HAARDROGER, PRIVÉ WC,
LIFT, WI-FI, TV EN MINI BAR

SEMINARIES
OPVANG VAN GROEPEN
VOL PENSION & HALF PENSION
MID-WEEK ARRANGEMENTEN
AANGENAME ZAAL VOOR AUTOCARCHAUFFEURS

FAMILIALE SFEER
SPEELZAAL VOOR KINDEREN

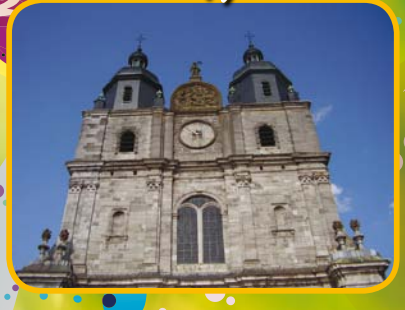
FAUBOURG DE FRANCE 1 & 3 — B-6830 BOUILLON
TÉL. 00 32 (0) 61 46 65 88 - 00 32 (0) 61 46 60 68 — FAX. 00 32 (0) 61 46 83 21
MAIL : INFO@AUBERGEDALSACE.BE
WWW.AUBERGEDALSACE.BE — WWW.HOTELDEFRANCE.BE

BELGIQUE
BELGIË

Votre journée touristique à …
Uw toeristische dag in …
Ardenne
Ardenne Plaisir
Saint-Hubert
La Grande Forêt de Saint-Hubert

Promenades
Wandelingen

Activités
Activiteiten

Patrimoine
Erfgoed

Terroir
Streekproducten

Richard Mignolet • +32 (0)498/57.37.08 • rignolet@base.be • www.ardenneplaisir.be

EDITO

Iedereen weet dat de Ardennen een land van oorsprong en wortels zijn. Dit nummer besteedt er veel aandacht aan, zowel letterlijk als figuurlijk.

Historische wortels krijgen een speciale aandacht met de ontdekking van nieuwe aspecten van de Grote Oorlog in de Ardennen, maar ook met het legendarische “circuit des Ardennes” voor oldtimers begin juli.

Gepassioneerde tuinieren vertellen hoe zij voor talrijke bebloemde dorpen zorgen die elk jaar ons dagelijks leven (en uiteraard ook dat van hen) helderder, levendiger en zonniger maken .

Ontdek het portret van een wichelroedeloper die dit uitzonderlijke talent van zijn ouders erfde. Hoe doet hij het? Wat is deze gave? Luister naar zijn verhaal.

Ardense wortels uiteraard ook in Libramont waar sinds 1926 de jaarlijkse land- en bosbouwbeurs georganiseerd wordt.

Noëlle Willem is zeer bescheiden en vooral gepassioneerd door de natuur. Sinds 10 jaar interesseert zij zich in alles wat betrekking heeft tot de Ourthe. Ontdek haar koninkrijk in de molen van Bardonwez.

Tot slot werd er onlangs een mooi grensoverschrijdend initiatief geboren “Leven is een dorp”. Het doet ons nadenken over de structuur van een dorp, wie er leeft, enz. De wortels van onze voorouders liggen meestal in een dorp. Dit moeten we nooit vergeten om zelf niet verloren te lopen.

Wij wensen u veel leesplezier!

De redactie

Blik op de Ardennen
TOERISME BELGISCH LUXEMBURG

regardsdardenne@ftlb.be
abonnement.ra@ftlb.be

Adres van de redactie:
Regards d'Ardenne c/o FTLB
quai de l'Ourthe, 9
B-6980 La Roche-en-Ardenne
regardsdardenne@ftlb.be
Officieel orgaan van de Toeristische federatie van Belgisch Luxemburg VZW (FTLB) - Koninklijke maatschappij
Tel.: +32 (0)84 41 10 11
Fax : +32 (0)84 41 04 39
info@luxembourg-tourisme.be

Verantwoordelijk uitgever:
Sabine Vandermeulen
Directeur FTLB - Quai de l'Ourthe, 9
B-6980 La Roche-en-Ardenne
Nr ISNN : 2294.4214

Voorzitter: René Collin

Hoofdredactrice: Anne Segers
regardsdardenne@ftlb.be

Redactiecomité:
Directiecomité van de FTLB

Auteurs:
P. Ghislain, F. Lutgen, F. Lardot, E. Batter, A. Delberghe, P. Willems, J. Cornerotte, K. Hazard

redactiesecretaris: J. Polet

Lay-out: A. Segers, S. Preud'homme, G. Bissot

Verantwoordelijke voor de advertenties:
Rita Dupont - r.dupont@ftlb.be

Abonnementen service:
Adélaïde Delberghe
abonnement.ra@ftlb.be

Vertaling: Lingua T - FTLB/ R.Delaet
© WBT-J.P.Remy
Oplage: 8.000 exemplaren
Gratis

Druk: IPM Printing - Ganshoren
Blik op de Ardennen draagt zorg voor het milieu. Het magazine is gedrukt op papier dat afkomstig is van duurzaam beheerde bossen (PEFC) en van gecontroleerde en gecertificeerde loten.

Voor de artikels is enkel hun auteur aansprakelijk. Reproductie, zelfs gedeeltelijk, van artikels en illustraties die in Blik op de Ardennen verschenen, is verboden behoudens voorafgaand akkoord van de redactie.

Met de steun van
de Provincie Luxemburg

Blik op de Ardennen is gratis verkrijgbaar bij de toeristische infokantoren van Belgisch Luxemburg en bij de toeristische federatie (FTLB).

U kunt u ook abonneren om het magazine elke trimester thuis te ontvangen.

Om u te abonneren

Stuur ons uw volledig adres door:

- per post:
  Regards d'Ardenne - FTLB
  Quai de l'Ourthe, 9 - B-6980 La Roche-en-Ardenne
- per mail: **abonnement.ra@ftlb.be**
- per telefoon: **+32 (0)84 41 10 11**

Gelieve te vermelden of u de Franse of Nederlandstalige versie wilt ontvangen en vanaf welk nummer.

Om uw collectie te vervolledigen

Eerder uitgegeven nummers die niet meer in voorraad zijn kunt u gratis downloaden op onze website **www.luxembourg-tourisme.be**

Weldra zal het magazine over een exclusieve **blog** beschikken op dewelke u specifieke artikels over Belgisch Luxemburg zult vinden. U kunt er ook zelf aan deelnemen door uw eigen inhoud voor te stellen : meer informatie per mail aan **k.hazard@ftlb.be**

Blijf op de hoogte en beleef dagelijks Belgisch Luxemburg:

- De officiële **website**: **www.luxembourgtourisme.be**
- Op **Facebook** "Belgisch Luxemburg"
- Op **youtube** "Belgisch Luxemburg" met onze eigen video's.

Vragen?

regardsdardenne@ftlb.be

Foto's ©:
FTLB/P.Willems, L.Aprosio, A.Segers, J.Cornerotte, K.Manand, K.Hazard, S.Preud'homme, E.Batter, G.Bissot, P.Ghislain.
Wikipedia/D.Traeger, La Foire de Libramont , A.Léger, SI Arlon, Ridremont SA, , M.Detry, Labytourisme, J.Daniels, S.Schneider, A.Sottiaux, Ch.Deblanc, D.Lene, P.Noël, Maxisciences.com, Musée gaumais, Parc naturel HSFA, Palix, TVlux/D.Pierson, Oratorio/M.Béver, Musées de Latour, D.Linel, Coll.Lamock-Gillet, L.Monin.

Foto cover:
Hotton en de spoorwegbrug - postkaart Nels 1929
© N.V. THILL

INHOUD

7 MIJN ARDENNEN

Gesprek met Gabriel Bihain, wichelroedeloper zonder grenzen.

11 OP ONTDEKKING IN DE NATUUR

Langs de Ourthe. Reis met Noëlle Willem van het "documentatiecentrum van de Midden-Ourthe" in Rendeux.

18 ER EVEN HELEMAAL UIT

Het "Circuit des Ardennes" is een niet te missen evenement voor liefhebbers van vintage oldtimers.

24 DE ARDENNEN VOOR FIJNPROEVERS

Het lievevrouwbedstro. Portret van deze betoverende bloem die men ook "Reine-des-bois" noemt.

28 L'ARDENNE EN FÊTE

De landbouwbeurs van Libramont door de ogen van de organisatoren.

34 HET ARDENS GEHEUGEN

DOSSIER

14-18 IN BELGISCH LUXEMBURG

36 In Virton, in het spoor van de artiest **Nestor Outer.**

38 **Voorwerpen om het geheugen** door Pascal Lamock, gepassioneerde verzamelaar, op te frissen.

41 Het (ver)nieuwde **museum van de oorlogen in de Gaume.**

42 **Oratorium voor de Vrede.** Een groots project gesteund door een hele streek.

44 **Blik van jongeren op de oorlog.** Een boek als erebetoon over de tragedie van Rossignol

48 DE ARDENNEN ANDERS

De Ardense dorpen en hun tuinen.

54 BLIK VAN DE JONGEREN

Het labyrint van Barvaux-sur-Ourthe. Gesprekken doorheen de doolhoven.

62 DE ARDENNEN ZONDER GRENZEN

In de Ardennen, waar een dorp nog een dorp is. Een cultureel grensoverschrijdend project.

63 PATCHWORK

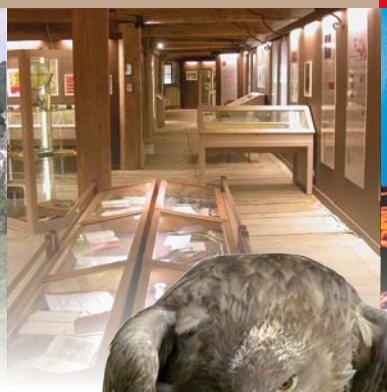
Focus op enkele zomerevenementen.

BOUILLON, DE « PAREL VAN DE SEMOIS », EEN UNIEK NATUURLIJK EN HISTORISCH ERFGOED,
IDEAAL VOOR EEN ONTDEKKINGSDAG OF EEN DROOMVERBLIJF IN DE ARDENNEN!

EEN FASCINERENDE TOCHT IN DE VOETSPOREN VAN DE KRUISVAARDERS!

DE BURCHT

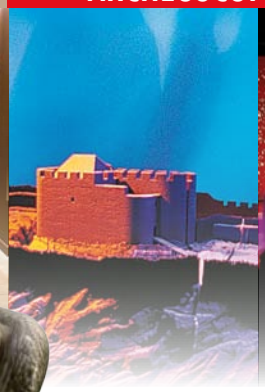

Bezoek de burcht en laat U bekoren door het ballet der roofvogels en de permanente tentoonstelling « Scriptura » van de veer tot de PC (inbegrepen in de prijs).

T. : 0032 (0) 61 46 42 02 . WWW.BOUILLON-INITIATIVE.BE

ARCHÉOSCOPE - GODEFROID DE BOUILLON

Een grandioos audiovisueel spektakel doorspekt met speciale effekten, die u in het hart van de eerste kruistocht en de legende van Godfried van Bouillon onderdompelt.

T. : 0032 (0) 61 46 83 03 . WWW.ARCHEOSCOPEBOUILLON.BE

Combineer het bezoek van het « Archéoscope », het kasteel en het Hertogelijk Museum met een kortingskaart die een jaar geldig is.

NIEUW
jaguar, poema,
witte leeuwen...

réalisation Studio Eventail 084 368 358

PARC ANIMALIER
DE BOUILLON

Chemin de chanteraine
B 6830 BOUILLON
Tél : 0032/61 46 71 52
Fax : 0032/61 46 71 53
info@parcanimalierdebouillon.be

www.parcanimalierdebouillon.be

Tekst: **Pascal Willems**

Gabriel doet wel

Landbouwer en burgemeester van Wellin Gabriel Bihain mag dan wel gepensioneerd zijn, hij heeft het nog altijd erg druk. De stoere Ardenner staat bekend voor zijn gave als wichelroedeloper en zijn vermogen om 'golven' aan te voelen. Het baart hem trouwens zorgen dat ze zoveel voorkomen, want hij weet maar al te goed welke schade ze kunnen aanrichten.

Tientallen keren per dag wordt deze weldoener aangesproken, om met zijn wichelroeden en meetapparaten op stap te gaan: "omdat een gevoel moet bevestigd worden". Hij helpt al wie hem aanspreekt om die kwalen die hun dagelijks leven vergallen, te identificeren. En niet zonder resultaat ...

Een verrot kot

Gabriel Bihain is afkomstig van Strainchamps. In 1962 neemt hij samen met zijn echtgenote een boerderij over. In september 1975, het jaar van de grote droogte, valt zijn vee ten prooi aan ziektes. Ook zijn jonge kinderen krijgen gezondheidsproblemen. Zijn echtgenote blijft maar beweren dat ze een 'verrot kot' hebben. Dus beslist de landbouwer om E.H. Winand uit Roumont in te schakelen, die toen bekend stond als wichelroedeloper.
Onderweg door de bossen van St-Hubert vraagt de oude pastoor aan Gabriël om halt te houden en zegt hem: *"Jij stoort mij*". Aangekomen bij de hoeve en zonder uit de auto te stappen, vraagt de priester de landbouwer om een paaltje en een hamer te halen en dan het weiland in te gaan. Hij stopt op een bepaalde plek en verklaart dat daar genoeg water is voor de hele gemeente en dat na het graafwerk de magnetische velden op zijn boerderij zullen verdwijnen. *"Ik voel dat je me niet nodig hebt. Je kan alleen op zoek gaan naar de bronnen"*. En de priester stelt hem voor om in de bibliobus boeken te lenen over geofysica en bodemkunde.

Ten dienste van boorders

Nadat pastoor Winand in 1978 overleed, neemt een puttenboorder uit Rochefort contact op met Gabriel Bihain. Hij heeft al tot 100 meter diep geboord, maar nog geen water gevonden. De inwoner van Lomprez antwoordt dat hij nog nooit voor die sector heeft gewerkt. De boorder dringt aan en op zijn eerste punt ontspringt elk uur een twintigtal m^2 water uit de aarde. Ze zullen drie jaar lang samenwerken. Andere boorders zullen volgen. In 1983 komt een vraag van pastoor Parent in het kader van een humanitaire missie naar de Boliviaanse stad Potosi, één van de hoogste steden ter wereld, op meer dan 4000 m. En de 'waterzoeker': *"Ik heb het geluk dat ik niet alleen de dingen aanvoel, maar dit ook nog eens op afstand kan, door telepathie. Ik heb het punt van hieruit bepaald. De inwoners kampten al drie jaar met een grote droogte. Ze hebben me een vliegtuigticket gestuurd en ik ben twee weken ter plaatse gegaan. De put werkt nog altijd en ik heb er zelfs een standbeeld gekregen! Elke maand krijg ik uit Bolivië een verslag van wat er gebeurt. Belgen zijn er in de buurt van het Titicacameer op zoek naar de schat van de Inca's. Ze hebben de schat nog niet gevonden, maar ik voel waar hij ligt…".*

Van gaven en golven

Volgens Gabriel Bihain zelf erfde hij zijn gave van de familie van zijn moeder en van een grootoom-wichelroedeloper. Wie de fakkel zal overnemen? *"Mijn zoon Willy is al erg sterk. Mijn twee andere kinderen, Marylène en Olivier, hebben ook mogelijkheden, maar zitten nog met een concentratieprobleem"*. En hij voegt toe: *"Wichelroedeloper worden vereist dat je alles leeg kan maken in je hoofd, om te voelen wat energie geeft: water, radon, gas, stroom…. Op dat vlak zijn GSM-golven de grootste vervuilers, vooral in steden. Als ik zie wat er op de hoeves gebeurt … Ik schrijf momenteel trouwens een boek over dat onderwerp."*

Een baby in de microgolf

Omdat het nu veel moeilijker is om een boorvergunning te krijgen, heeft Gabriel Bihain deze activiteit wat teruggeschroefd. Hij is echter nog altijd erg gevraagd. *"Vooral voor slaapproblemen, voor kinderen en volwassenen die niet kunnen slapen, en voor melkboerderijen en kippenkwekerijen. Er zijn vandaag grote problemen in ons milieu. Sinds 25 jaar worden meer en meer draaggolven geproduceerd voor de gsm's en wifi. Ze zijn overal! En nog meer in de steden. Het zijn elektronen, radioactieve energie die ik met toestellen meet. Op de zuivelboerderijen willen melkkoeien zelfs hun stal of de melkruimte niet meer in omdat er door hun gebruikelijke route te veel golven lopen, van een gsm bijvoorbeeld. Op dat vlak zijn dieren veel gevoeliger dan mensen. Ik heb problemen opgelost in scholen waar met de kinderen niets aan te vangen viel. Dat is vaak verbonden aan een elektrisch probleem met heuse bundels van gsm-golven die door de klassen lopen en die kinderen hyperactief maken. En wat te zeggen van de nieuwe generaties babyfoons? Een echte ramp! Het is alsof je 24 uur op 24 een baby in de microgolfoven zou leggen. We zouden het nog lang kunnen hebben over de hoofdpijn die verbonden is aan het gebruik van tablets, van zware metalen in de*

"Een wichelroedeloper moet het hoofd helemaal leeg kunnen maken."

"Een aanvoelen moet door meetapparatuur bevestigd worden."

"Dieren zijn gevoeliger voor golven dan mensen."

voeding. Ik heb een druk leven geleid en ik had altijd een optimistische kijk op de toekomst. Maar nu ben ik bang voor die toekomst en voor mijn kleinkinderen."

De kracht van het beeld

Een hond terugvinden, vooral in de jachtperiode, of een verloren kat, dat is dagelijkse kost voor Gabriel Bihain. Maar krijgt hij ook meer originele vragen? *"Ik moet soms duidelijk maken dat ik geen waarzegger ben, als ik de vraag krijg om de winnende lottonummers te voorspellen. Ik antwoord dan dat als ik dat zou kunnen, ik aan de Azurenkust zou wonen. Er wordt vaak naar mij gebeld voor verloren sieraden of geld dat mensen te goed hebben verborgen. Zo had een dame vóór haar vakantie haar juwelen opgeborgen. Ze kon ze nergens meer vinden toen ze thuiskwam. Ze belt mij en het eerste wat ik aanvoel, is een doos. Ze vertelde me dat er dozen klaarstonden voor het containerpark. Haar juwelen zaten daarin. Ik heb toen een lekkere fles wijn gekregen. Onlangs herinnerde de baas van een grootwarenhuis zich dat hij een grote enveloppe met de dagomzet mee naar huis had genomen, maar wist niet meer waar hij ze gelegd had. Ik heb hem gezegd om in zijn vestiaire te gaan kijken. Mensen kunnen zo vergeetachtig zijn. Maar dat verbaast me eigenlijk niet. Mensen laten hun geest niet meer werken. Ik hoor dat dit normaal is met de nieuwe technologieën. Ik heb altijd goed kunnen onthouden terwijl ik neerschreef wat ik ontdekte. Het visueel geheugen is belangrijk. Ik tel nog op zonder machine en ik doe dat sneller dan mijn kinderen en kleinkinderen. Twintig jaar geleden gaf ik lezingen, vaak voor verenigingen. Ik luisterde mijn uiteenzettingen op met beelden, zodat mensen beter zouden onthouden wat ik vertelde. De kracht van het beeld is nog altijd actueel."*

WWW.DURBUYADVENTURE.BE

DURBUY Adventure KIDS

FORMULES
OVERNACHTING + MAALTIJDEN + ACTIVITEITEN

ONTDEKKING IN DE NATUUR

Challenger Parcours

Nieuwe Speelplein

Via ferrata

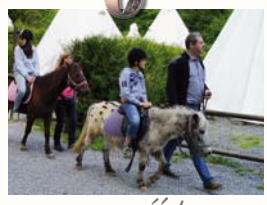

Rafting / Kajak / Kano

ECO Karting

Boog- en karabijnschieten

Paintball kids

Ponyrijden

Waterballs

Speleo Experience®

Bike Park

Visserij

Mini quads

Mini-boerderij

Artworks-PUB.BE

+32 (0)86 21 28 15 • www.durbuyadventure.be • Rue de Rome, 1 - 6940 Durbuy

DURBUY ADVENTURE 20 ANNIVERSARY YEARS 1994-2014

Vier met ons de 20ste verjaardag van Durbuy Adventure !

ONTDEK ONZE **VERJAARDAG PROMO'S**
EN ONZE **«SPECIAAL KIDS»** ACTIVITEITEN OP
SHOP.DURBUYADVENTURE.BE OF **WWW.DURBUYADVENTURE.BE**

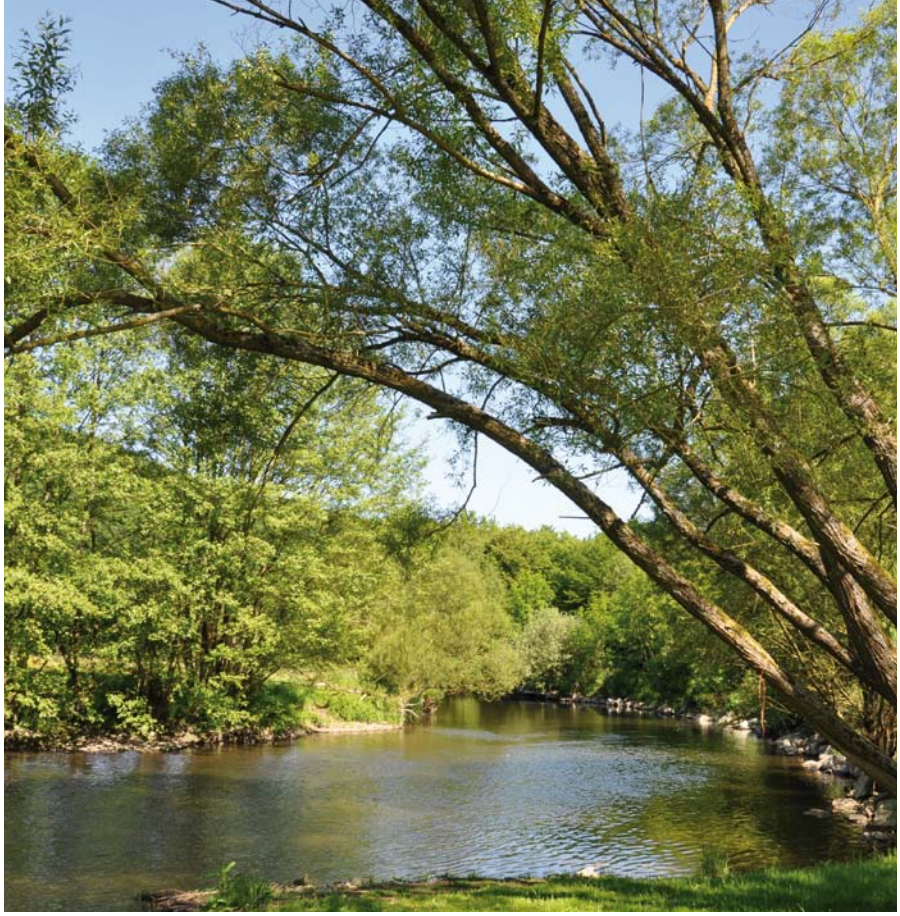
Tekst: **Emilie Batter**

Langs de Ourthe

De Ourthe, ooit een economisch pronkstuk van de provincie Luxemburg, gaat al lang mee en beleefde heel wat evoluties. Soms is hij wild, soms erg toeristisch, maar bekoren doet hij altijd.
Als het wateroppervlak in de vroege ochtend een zonnestraal weerspiegelt en de schalkse forel zich rustig een weg baant door het heldere water, is het heerlijk om hier even de stilte op te snuiven!

We gaan even terug in de tijd, toen onze grootmoeders de was deden in de Ourthe en romantische tieners aan de rand van het water hun eerste kus uitwisselden. Gaat u mee? Op dan naar de rivier van de duizend-en-één wondere verrassingen. Voor deze boeiende ontdekkingstocht krijgen we het gezelschap van Noëlle Willem, bibliothecaresse van het Documentatiecentrum van de Midden-Ourthe in Rendeux.

DE OURTHE, LEIDRAAD VAN EEN LEVEN

Noëlle Willem is bescheiden, maar praat met veel passie over haar tien jaar als beheerster van het Documentatiecentrum van de Midden-Ourthe (Centre de documentation de l'Ourthe moyenne) in de Molen van Bardonwez in Rendeux. Ze doet dat werk dan ook met veel zorg. Hier zijn werken te vinden over de vier gemeentes La Roche-en-Ardenne, Rendeux, Durbuy en Hotton.

Omdat Noëlle al sinds haar vroege kinderjaren een bijzondere band heeft met de Ourthe, kan ze ons vandaag sappige herinneringen vertellen die heerlijk geuren naar authenticiteit.

"Water heeft mij altijd gefascineerd. Mijn vader was elektricien aan de stuwdam van Nisramont, waar de twee Ourthes samenvloeien. Net als alle kinderen werd ook ik aangetrokken tot het water. We vormden een klein groepje vrienden, van de gezinnen die er in de dienstwoningen van de stuwdam woonden. We renden het pad af om in het meer te duiken. Toen was de omgeving van het meer nog niet aangelegd en de planten kietelden aan onze tenen. Eén van mijn mooiste herinneringen is toch wel de wandeling rond de stuwdam. Je ging op stap met een picknickmand voor een ontdekkingstocht van 12 km.

Als ik langs het water loop, voel ik weer net hetzelfde als tijdens die wandelingen in openlucht als kind. Zoiets laadt je batterijtjes helemaal op! In La Roche trokken we onze plastic sandalen aan en weg waren we, met de voeten in het water. Onder de stenen speurden we naar donderpadden, die visjes die door je vingers glippen. De handigste onder ons trachtten ze te vangen in een fles.

We beleefden ook de Ourthe door de seizoenen heen. In de zomer gingen we zwemmen op 'Bertogne Plage'. Daar zat je met de billen in het water, want de rivier kwam er hoger dan aan de dam. In de winter kon je in La Roche zelfs op het water lopen als het ijs dik genoeg was. Magisch was dat!"

Toen in de jaren zeventig het plan werd opgevat om de stuwdam uit te breiden, leken die aangename momenten voorgoed verleden tijd. Maar het zou ook het leven van tal van gezinnen overhoop gooien. Alle dorpen waren onder water komen te staan. Gelukkig bleef het hele plan op mensenmaat.

De stuwdam van Nisramont

BOEIEND PROSPECTIEWERK

Noëlle heeft niet altijd gedacht dat dit werk als bibliothecaresse logisch aansloot op haar kindertijd aan de rand van de rivier. Haar passie voor de Ourthe groeide naarmate ze er meer en meer documentatie over verzamelde. *"Het is pas toen het centrum werd opgestart, dat ik besefte dat de Ourthe een leidraad in mijn leven was."*

Vandaag verzamelt Noëlle nog altijd even vurig zowel historische als hedendaagse werken. "Er is zoveel documentatie. Soms weet ik niet in welke categorie ik de boeken moet onderbrengen, dan zet ik ze maar in de richting van het water." Maar dan moet het publiek nog weten dat ze er zijn, en dat is voor haar een tweede "overwinning".

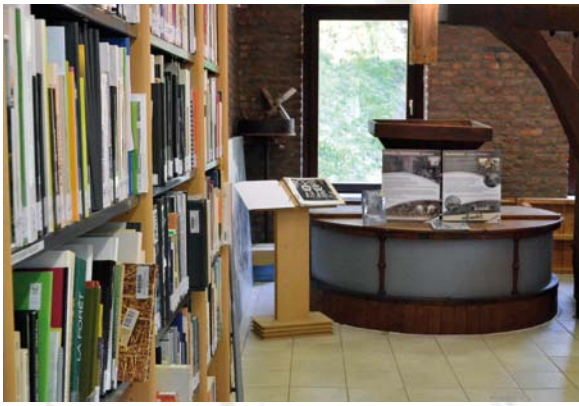
De grote kracht van het Documentatiecentrum? Dat alles wat eigen is aan het grondgebied hier onder één dak verzameld is. Bovendien staat ook een project op stapel om samen te smelten met de bibliotheek van La Roche. De twee organismen zullen samenwerken om de lezer nog beter te helpen met zijn opzoekwerk. Zo zal deze rivier met zijn betoverende charme nog meer geheimen over zijn erfgoed onthullen.

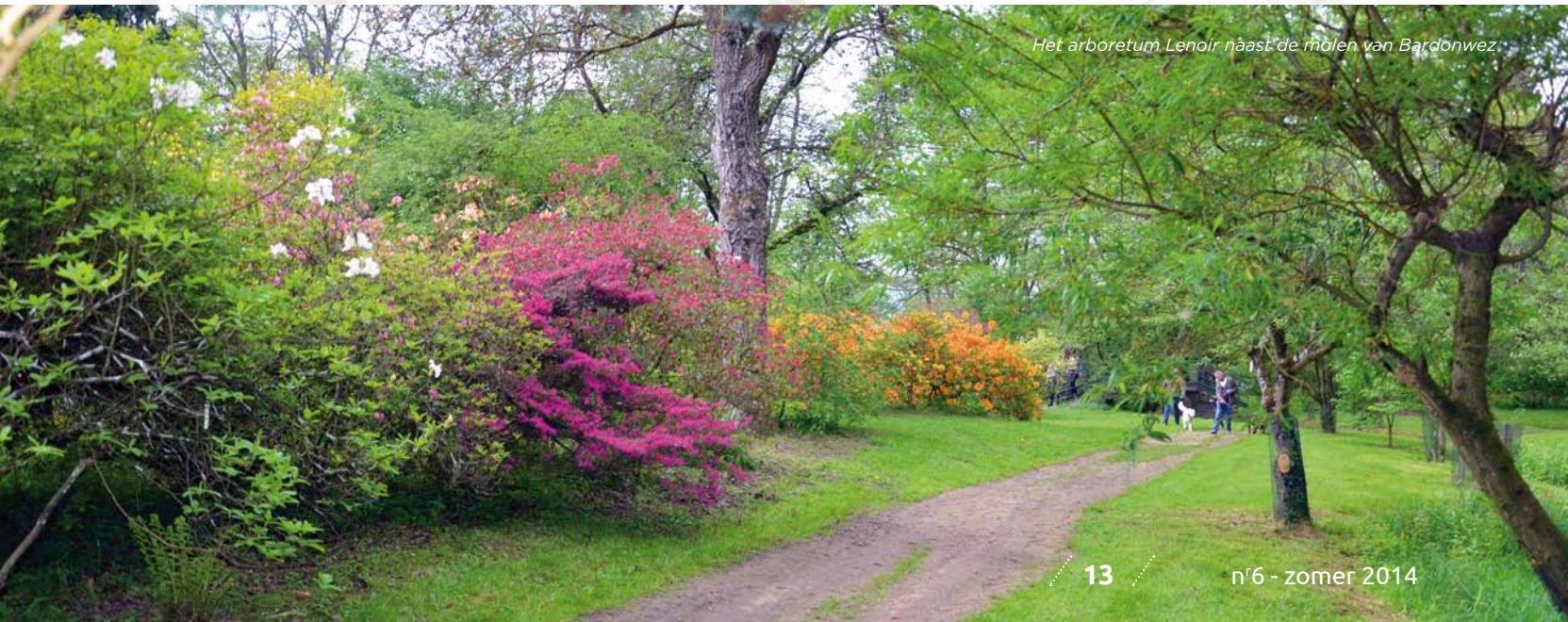
Rendeux • C1

CENTRE DE DOCUMENTATION DE L'OURTHE MOYENNE
Moulin de Bardonwez, 2
B-6941 Rendeux
+32 (0) 84 37 86 41
info@ourthe-documentation.be
www.ourthe-documentation.be

De molen van Bardonwez is een fantastisch voorbeeld van de herbestemming van een gebouw: de meubelen en graanzakken maakten plaats voor rekken vol boeken en emoties. De eerste vermelding van de molen is terug te vinden in geschriften uit 1595. De molen zelf werkt niet meer sinds 1976.

Het arboretum Lenoir naast de molen van Bardonwez.

EEN LUST VOOR DE OGEN...

Noëlle neemt ons ook mee om haar heel eigen Ardennen te ontdekken. Langs de plekken die volgens haar niet te missen zijn, omdat ze de regio mooier dan mooi maken. Zo houden we langs de Ourthe een eerste halte in **La Roche**.

"La Roche is zeer mooi gelegen. Het stadje heeft alles om te behagen: het ligt ingebed in de Ourthe, heeft een indrukwekkend kasteel, leunt tegen de rots ... Het uitzicht van aan de Chalet is gewoonweg adembenemend. En het kan bogen op een subtiele mix van bos en water."

Nog een tweede stad heeft Noëlle altijd aangetrokken, maar om een heel andere reden. Dat is Durbuy. Dit is één van de enige plekken die niet verwoest werd door de bombardementen van WO II. Het kleinste stadje ter wereld kan dus prat gaan op een erfgoed dat uitstekend bewaard bleef en daar kunnen de bezoekers alleen maar blij om zijn.

Nu is het tijd om weer een ander decor te ontdekken, namelijk **Saint-Thibault in Marcourt**. *"De klim naar Saint-Thibault is een hele opgave, maar de hermitage loont echt de moeite. En eens boven is het uitzicht werkelijk geweldig."*

Saint-Thibault in Marcourt

Volgens Noëlle moet iedereen minstens één keer in zijn of haar leven de Ourthe hebben afgevaren met de kajak. *"Zodra hij in de kajak zit om de rivier af te varen, bekijkt de sporter voor één dag de natuur en de landschappen helemaal anders dan tijdens een wandeling te voet."*

Dan komen we bij een volgend landschap dat niet enkel Noëlle maar ook al vele generaties toeristen fascineert. Het is de **'rocher du Hérou'**. Deze rots is een topper van het toerisme zoals het vroeger was. Al wie de moeite nam om de klim te doen, kreeg een schitterend uitzicht op de regio als beloning.
"Tot de herinneringen aan mijn kindertijd behoort ook die legende van de **Witte Rotsen van Mousny (Blancs Cailloux**). Dat is het verhaal van herders en schapen die in steen veranderden. Angstaanjagend vond ik het. En ik denk ook aan die anekdote die de ouderen altijd weer opduikelden als we ons amuseerden met gekke bekken trekken. Volgens het volksgeloof zou die grimas, wanneer de klokken van Saint-Hubert luidden, nooit meer van je gezicht verdwijnen."

Le 'rocher du Hérou' in Nadrin

Durbuy

La Roche-en-Ardenne

De 'Blancs Cailloux' van Mousny.

...een genot voor de smaakpapillen

Is graag lekker en veel eten een zonde? Ja, maar niet als het gaat om de lekkere taart die grootmoe op tafel zette. Noëlle zat aan de bron, want haar grootouders hadden een bakkerij in La Roche. Op naar een smakelijk tussendoortje!

Ze ruikt weer de geuren van ambachtelijk gebak en wij gaan al watertanden. Wat Noëlle vooral waardeert aan de culinaire tradities, is het samenspel van zoet en hartig. *"Een sneetje gerookte ham of Ardense worst bij de kramiek, dat is typisch voor onze streek. En natuurlijk het speltbrood van de familiebakkerij, dat we met gezouten hoeveboter besmeerden."* Kan ze nog andere specialiteiten aanbevelen? De producten van de rivier natuurlijk, zoals de forel of de rivierkreeft.

DE OURTHE TOEN

Het onderzoekswerk van de voorbije tien jaar leverde een hele stapel documenten op die een beeld schetsen van de huidige Ourthe. Een grote collectie oude prentkaarten voert ons dan weer mee naar de Ourthe van vroeger. Sinds de tijd dat het hout in vlotten werd aangevoerd, gingen heel wat tradities verloren, maar de Ourthe is nog altijd even aantrekkelijk.

Laten we eerst inschepen op een 'bètchète', een soort sloep. Toen binnenvaartschepen een belangrijk vervoermiddel waren op de Ourthe dienden deze lange boten met platte bodem om de ovens, smederijen en molens te bevoorraden met grondstof en om de afgewerkte producten weer mee te nemen. Hun naam komt van het Waalse woord voor de rechte spits van hun boeg.

De geschiedenis van deze bootjes gaat terug tot de dertiende eeuw. In die tijd werden tal van waren vervoerd naar Luik. Zoals hout, houtskool, schors, stenen en andere delfstoffen. Eind de achttiende eeuw waren er evenveel binnenschippers, 'Outleux' zoals ze genoemd werden, als landbouwers. In 1866 luidde de spoorweg het einde in van de scheepvaart op de Ourthe.

Net als nu was het druk aan de rand van de Ourthe. Tot de negentiende eeuw werden er hoofdzakelijk economische activiteiten beoefend, zoals houtvlotten of leerlooien. Maar vandaag wordt er vooral aan toerisme gedaan. Kampeerterreinen en verhuurders van kajaks kwamen in de plaats van de wasvrouwen die hier met alle kracht hun linnen met as schoonwreven om het dan even krachtig uit te kloppen om uit te wringen.

Nog enkele markante overblijfselen uit dat verleden zijn de vele bruggen en bruggetjes over de Ourthe. Vroeger gingen de plaatselijke inwoners veel filosofischer om met hoogwater dan vandaag. Werd het bruggetje meegesleurd, dan bouwden ze gewoon een nieuw. Toen was er nog niet die drang om alles onder controle te krijgen en werd aanvaard dat de natuur sterker was. Er werd gewacht tot de woede van de rivier weer bedaarde. Met de huidige inrichtingen is dat wel anders.

De wasvrouwen legden het wasgoed na het wassen uit op het gras. Deze fase heette 'remouille'; het bladgroen van het gras maakte het stralend wit.

1.

2.

3.

1. Houtvlotters aan de dam en het laden van hout. Les Ondes, 24 augustus
2. Wasvrouwen in Hotton, foto uit het begin van de 20ste eeuw, privéverzameling (c) "Musée en Piconrue", Bastogne
3. Ougrée.De laatste "bètchète" van de Ourthe, 1930. Archieven foto van het "Musée de la Vie Wallonne".

Let op en laat u niet vangen want een reuzekreeft staat klaar om de rollen om te keren !

En de rivierproducten brengen ons bij de sensibilisering voor het behoud van dit broze ecosysteem. "Door al die documentatie te verzamelen, ben ik de Ourthe anders gaan bekijken. Ik denk dat we, ondanks de vele activiteiten die er nu op en rond gebeuren, de rivier goed moeten blijven beschermen, zodat ook de volgende generaties nog van water van hoge kwaliteit kunnen genieten." Het behoud van de bermen van de Ourthe bracht Blik op de Ardennen naar de tentoonstelling over de rivierkreeft in het centrum RIVEO.

Hotton • B1

RIVEO
rue Haute, 4
B-6990 Hotton
+32 (0) 84 41 35 79
info@riveo.be
www.riveo.be

EEN FASCINERENDE DUIK IN DE GEHEIMEN VAN DE RIVIER

Het dynamisch team van het interpretatiecentrum van de rivier (RIVEO) in Hotton zet dit keer de zoetwaterkreeft in de kijker, met een opmerkelijke tentoonstelling die de titel "Schaar maar waar!" kreeg. De bezoeker gaat op stap met Oskaar, de zoetwaterkreeft die u alles over zijn leven vertelt. Luister goed naar zijn boodschap en vraag u af of uw houding ten opzichte van de rivier en zijn behoeften altijd wel zo voorbeeldig is! Het antwoord is zeker te vinden tussen de scharen van onze vriend Oskaar.

Maar welke kenmerken heeft dit vreemde beestje nu eigenlijk, dat zijn mannetje staat in de rivieren, maar tegelijk zo discreet blijft? Wist u dat de zoetwaterkreeft overwintert of achteruit kan zwemmen? Intrigerend, niet?

Het schaaldier is overal in de Ourthe te vinden, maar ook in de Maas, de Amblève, de Semois en de Samber. Het pad van de inheemse rivierkreeft van onze waterlopen, ook Europese rivierkreeft of edelkreeft genoemd, gaat echter niet over rozen. Hij is het symbool van de kwaliteit van de rivier en gedijt dus ook enkel in uiterst zuiver water. Onze edelkreeft is vandaag bijna uitgestorven. Zijn woongebied werd beetje bij beetje ingenomen door exotische soorten, zoals de kleine 'Amerikaanse' en 'Californische'. Deze variëteiten - gezonde dragers van de kreeftenpest - zijn invasiever en planten zich sneller voort. Ze kwamen in onze rivieren aan in de jaren vijftig en hebben onze eigen kreeft in enkele weken tijd besmet.

"Zo rood als een kreeft" luidt de uitdrukking. Maar wist u dat het dier pas deze kleur krijgt als het gekookt is? Bij leven is zijn pantser eerder bruin. Wie het beestje wil eten, moet geduld kunnen opbrengen, want enkel de scharen en staart bevatten vlees.

Even terzijde, in onze streken wordt al eeuwen kreeft gegeten. De mensen gingen het verorberen toen de kerk in de middeleeuwen verbood om vlees te eten. Er moest dus gezocht naar andere levensmiddelen met dezelfde voedingswaarde, zoals vis en schaaldieren. Nochtans, en dat mag verbazen, werd ook bever gegeten.

U komt ook alles te weten over wat een rivierkreeft eet en over zijn belangrijkste vijanden. Natuurlijk met de nodige snuifjes bijgeloof en humoristische toetsen.

Op die tentoonstelling doet Oskaar alles uit de doeken over zijn vervelling, wel een dozijn keer in de eerste twee jaren van zijn leven.

Onze wandeling langs de Ourthe eindigt hier niet. We spreken met u af in een volgend nummer van Blik op de Ardennen om nog meer plekjes en bewoners te ontdekken in deze vredige, groene omgeving.

ER EVEN HELEMAAL UIT

We schrijven 1902. In die tijd is autorijden een nieuwe mode èn sport. Een groot liefhebber wil eens iets anders dan een race van stad naar stad, die de wagens maar één keer voorbij laat komen. Daar heeft het publiek niet veel aan. Dat wil de deelnemers telkens weer kunnen zien en bewonderen.

En dus organiseert deze Belgische autopionier – baron Pierre de Crawhez (1874-1925), voorzitter van de sportcommissie van de Belgische Automobielclub – het 'Circuit des Ardennes', de eerste rally in lus door de Ardennen, zonder halte en zonder neutralisering.

Deze groene, dunbevolkte golvende streek bood de 56 deelnemers van de eerste uitgave de kans om de driehoek van Bastenaken tot Bastenaken af te leggen, langs Longlier, Habay-la-Neuve en Martelange, of bijna 512 km in zes lussen.

Het onmiskenbare succes van de eerste editie, die gewonnen werd door de Engelsman Charles Jarrot, stimuleerde de organisatoren om het experiment nog eens over te doen. Tegelijk valt er ook in de dorpen onderweg telkens iets te beleven. Tot 1907 snoren forse automobielen, lichte personenwagens, driewielers en motorfietsen over de afwisselende wegen, tot groot plezier van het Belgisch en buitenlands publiek, dat alsmaar talrijker afzakt naar dit platteland dat zich stilaan openstelt voor het toerisme.

In 1908 aanvaardt baron de Crawhez om zijn evenement, op vraag van Italië en Frankrijk, uit te stellen voor het Circuit van Bologne. Het 'Circuit des Ardennes' zal daarna in de kast blijven liggen, maar wordt daarom niet vergeten. Wanneer de honderdste verjaardag van de versie van 1902 nadert, willen een aantal fervente aanhangers het oudste autogebeuren van de provincie huldigen. En sinds 2002 volgen de herdenkingen elkaar op en baden de Ardense wegen weer even in die vintage sfeer van begin de vorige eeuw!

DE ARDENNEN op het ritme van de OLDTI

ER EVEN HELEMAAL UIT

Tekst: **Fanny Lardot** en **Pascal Willems**

MERS

VAN STOFFIGE HERINNERING TOT GLOEDNIEUWE BELEVENIS

Met veel openheid en diplomatie schetst Jacques Deneef het parcours van het evenement waar hij zo trots op is: de herdenking van het Circuit van de Ardennen.

"Het begint allemaal in het begin van de jaren 2000. Marcel Thiry, autoconcessiehouder en groot liefhebber van motorwagens, kwam mij opzoeken met onder de arm foto's en prentkaarten van dat bewuste Circuit des Ardennes dat begin de vorige eeuw werd gereden. Ik kende dat circuit al wel, maar Marcel heeft die dag toch extra mijn nieuwsgierigheid gewekt! Ik ben beginnen snuffelen in mijn bibliotheek, en daarna bij kennissen, op zoek naar inlichtingen. Dat onderzoek bracht mij bij Gouverneur Caprasse die al snel te vinden was voor het idee om dit evenement van onder het stof te halen. Nu zijn honderdste verjaardag naderde, zou dit circuit zijn eerste herdenking beleven."

Van beroep naar passie

Als directeur van een marketing- en communicatiebedrijf was Jacques Deneef lange tijd actief in de evenementensector. In dat kader werkte hij vaak samen met grote automerken. Zo groeide zijn passie voor oude wagens, waarvan hij zelf enkele modellen bezit. Door die interesse stuurt hij vandaag een aantal verenigingen aan, zoals de Royal Automobile Club of Belgium (RACB) en Autoworld. Maar momenteel gaan zijn energie en tijd vooral naar de Herdenking van het Circuit van de Ardennen.

Het vuur verspreidt zich

Zo te horen sprak de herleving van het evenement talloze vrijwilligers aan. *"Het algemeen beheer werd toevertrouwd aan een organisatie die voor de gelegenheid werd opgericht. Ze is gevestigd in Brussel en zoekt onder meer sponsors. Al snel kwamen er fervente fans uit de Ardennen bij: de families Thiry uit Habay en Mazzoni uit Bastenaken, François Llorens uit Neufchâteau... En natuurlijk sprong ook de provincie op de trein en zetten de gemeenten waar het tracé langs loopt, er de schouder onder. Zij bekommeren zich om de deelnemers en de toeschouwers, met maaltijden, animatie, spelen, tentoonstellingen. Zo brengen ze ook leven in hun gemeente! De hele organisatie is ook lokaal verankerd: akkoorden met de politie, inrichting van de terreinen en de wegen ... "*

Het Circuit des Ardennes versie 2000

Was de Herdenking in 2002 een remake van het circuit van 1900?
"Niet helemaal," antwoordt Jacques Deneef. "Maar meer dan de helft van de wegen worden als historisch beschouwd, dit wil zeggen dat ze ook de motoren van de deelnemers van toen hoorden ronken! Ze worden ook gewijzigd voor elke editie om eentonigheid en verveling te vermijden. De taak wordt gemakkelijker gemaakt door de zeven circuits van vorige eeuw die verschillende varianten van een zelfde parcours voorstelden. Bastenaken blijft echter het punt van vertrek en aankomst, zowel omwille van de traditie maar ook vooral van de organisatie. Om 600 auto's te ontvangen, is een aanzienlijke infrastructuur nodig! De wagens kunnen sinds enkele jaren terecht in de 'Bastogne Barracks' (nvdr: de vroegere legerkazerne)."

Een andere kijk op de rally

Van 1902 tot 1907 konden zes deelnemers trots uitpakken als winnaar. Vandaag draait het niet meer zo om snelheid, maar om het rijplezier en de ontdekking van het Ardense platteland. *"Het doel van het evenement is niet om de rally getrouw over te doen. Om te beginnen, is het al erg moeilijk om de wegen af te sluiten voor*

het verkeer. Ten tweede zouden er veel meer risico's voor ongevallen met toeschouwers zijn! Maar tot twee keer toe hebben we op vrijdag wel een "Quarter miles run" kunnen organiseren, een gechronometreerde race van 402 meter (1/4 mijl) op de rechte lijn van de Nationale 4 aan de uitrit van Bastenaken naar Aarlen."

Een kosmopolitische activiteit

"Bijna 90% van de deelnemers is niet afkomstig van de provincie. De meeste zijn Brusselaars of Vlamingen, op de voet gevolgd door Engelsen, Fransen en Nederlanders. Ook nemen een dertigtal Duitsers en Zwitsers deel aan het circuit. Ze komen allemaal graag terug, omdat ze onze goed onderhouden en rustige Ardense wegen erg op prijs stellen, en natuurlijk ook de kwaliteit van het onthaal onderweg en het enthousiasme van de toeschouwers. Bovendien komen ze in een heel mooie omgeving terecht. We zoeken dan ook voortdurend naar opmerkelijke plaatsen. Sommige deelnemers duiken helemaal in de sfeer van de tijd en trekken kleding uit die jaren aan en dat vindt het publiek altijd leuk."

Een uitgestippelde toekomst?

Ondanks de grote vraag zullen de herdenkingen niet vaker dan om de drie jaar plaatsvinden. *"We vrezen slijtage en er is ook te veel voorbereidend werk om dat elk jaar te doen. Na het evenement moet het foto- en herinneringsalbum gemaakt worden en na enkele maanden rust moet de volgende datum al vastgelegd worden en moeten de eerste contacten worden gelegd. Zolang de samenwerking met de overheid uitstekend blijft en we kunnen rekenen op tal van solidaire vrijwilligers, zullen de Ardense wegen deze duik in het verleden herbeleven en een glimlach op de lippen van zowel deelnemers als kijkers kunnen toveren."*

Tijdens het circuit wordt voor het eerst een fotowedstrijd georganiseerd, waarmee gastronomische verblijven te winnen zijn. Meer info op de website.

www.circuit-ardennes.be

Roadbook

Woensdag 2 juli
Ontvangst van de deelnemers

Donderdag 3 juli
Eerste parcours voor **wagens > 1919**

Vrijdag 4 juli
Parcours voor **wagens > 1919**
Quarter Mile Run voor **wagens > 1919 en > 1930**
Onthaal door de stad Bastogne

Zaterdag 5 juli
Historische route voor **wagens > 1919**
Deelnemersdiner
Onthaal in Bastogne, Libramont, Neufchâteau, Habay en Florenville in feeststemming

Zondag 6 juli
Routes voor **wagens 1919 > 1930 ; 1931 > 1940 ; 1941 > 1970**
Onthaal op de locaties in feeststemming
Specifieke runs voor de Clubs Bugatti, Packard en Amilcar

Het programma kan nog wijzigen.
Het definitieve programma wordt begin juni bekendgemaakt.

OP DE MOTOR, MET ZIJN TWEE en UITGEDOST ALS TOEN

Zonder zover te gaan om de helm in te ruilen voor een hoge hoed, koos Pol Grandjean voor een grote Terrot motor uit 1927, met zijn echtgenote als passagiersier. En allebei dragen ze kledij die niemand onder de 87 kan herkennen.

Oldtimers boven

Pol is al sinds zijn vijftiende begeesterd door oude motoren. Op die leeftijd krijgt hij zelf zijn eerste motor, die hij uit elkaar haalt en zonder enige ervaring restaureert. Later wordt hij automecanicien, carrossier en zelfstandige in de sector van het tuinmateriaal. *"Op een zondagochtend voerde ik een klant naar huis en ontdekte ik in zijn garage motoronderdelen en twee oude motoren: een gedemonteerde Gillet 125 en een TWN 125. Ik heb ze meteen gekocht en die zelfde namiddag nog helemaal uit elkaar gehaald."*

Daarna koopt Pol Gandjean een eerste rode Terrot. Het Franse merk wordt op slag een passie. Zes andere modellen volgen, die hij perfect zal restaureren.

Het plezier van samen te rijden

Hij is lid van de club Moto Retro Famenne Ardenne en trekt er dus geregeld op uit. *"Gemiddeld twee keer per jaar. Het Circuit van de Ardennen in 2002? We zijn gaan kijken en toen zagen we motoren voorbijrijden! In 2005 beslisten we om zelf ook mee te doen en een pak uit die tijd aan te trekken. Ze aanvaardden enkel motoren van vóór 1930. Daarna werden motoren wel meer en meer aanvaard. In 2008 was het weer zover. We vinden het tof om er bij te lopen zoals toen. Dat jaar liet mijn Terrot het echter plots afweten en we hebben de rally niet kunnen uitrijden. Maar in 2011 hebben we wel de hele weg vlotjes afgelegd."*

Vragen en gesprekken

"Het Circuit van de Ardennen is een fantastische belevenis. Je ontmoet er mensen met een heuse passie voor motoren. Zelfs de eigenaars van oude wagens hebben interesse voor oude motoren. Ze komen op ons af en stellen ons vragen. En dan volgen de gesprekken. Ze komen langs de weg staan om ons teken te doen en in de handen te klappen. Tijdens andere tochten knijpen sommigen de neus toe om hun afkeuring te tonen. Onze oude motoren worden met olie gesmeerd."

Info : +32 (0)61 58 86 10

Het 'museum' van Albert Thiry

Op de oude weg van Neufchâteau naar Aarlen, herbergt de eerste garage die de familie Thiry bouwde, een honderdtal gerestaureerde motoren. Boven wachten nog andere tot ze het glanzend chroom van hun jeugd terugkrijgen.

Habay • C3

Bezoek na afspraak:
+32 (0) 63 42 22 38

AANVOERDER en STADSHOOFD

In de streek van Habay is en blijft de naam Thiry verbonden aan gemotoriseerde wagens. De kranige tachtiger Marcel kan er zich ongetwijfeld op laten voorstaan dat hij een aanvoerder is van de verzamelaars en restaurateurs van oude motoren, waarvan ze enkele tientallen exemplaren bezitten.

In de garage die aan de rand van de E411 werd opgetrokken, verkoopt zijn zoon Albert nu wagens van de merken Jaguar en Land Rover. Het is dus niet verwonderlijk dat ze betrokken zijn bij het Circuit van de Ardennen. Dat Albert Thiry vandaag 'stadshoofd' en 'spil' van het evenement is, al evenmin.

Op de Harley-Davidson

"Samen met André Wuidar, een vriend uit Habay, heb ik deelgenomen aan de Herdenking van het Circuit van de Ardennen, aan het stuur van een Harley side-car uit 1918. Gezien zijn leeftijd rijden we op zaterdag met de oudste voertuigen. Deze van 1918 tot 1970 komen op zondag aan de start. Het is een heerlijke dag, die helemaal draait rond de oorsprong van de wagen en van de motor. De sfeer is gezellig. Zich laten voorbijsteken door een Bugatti, door het bos van Anlier rijden... het hele parcours is prachtig, wat uiteraard het groeiende succes van de vorige edities verklaart. Iedereen is het eens dat het stuk tussen Habay, Vlessart, Fauvillers en Otte tot de meest gewaardeerde behoort."

Mechaniek en precisie

"Het probleem voor wie met oude wagens rijdt, is om ze 70 tot 80 km te laten afleggen zonder zorgen. Algemeen hebben weinig wagens pech. De meeste eigenaars van oude motoren zijn vaak ook heel goede knutselaars. Eigenlijk hoort een beetje pech bij de uitstap. De Harley trilt zo erg dat ik ooit de dop van de brandstoftank verloor. Hij was losgekomen en mijn broek zat helemaal onder de benzine. Het is ook erg fysiek. Met sommige modellen met een kleine cilinderinhoud moet de motor zelfs wat aangespoord worden!"

Een toeristisch evenement

'Aangedreven' door de familie Thiry heeft de gemeente zwaar geïnvesteerd in dit evenement. *"Wij vinden allemaal dat het om een toeristisch evenement gaat dat belangrijk is voor de gemeente en voor de provincie. We willen zoveel mogelijk volk naar Habay lokken. Wat de vrijwilligers betreft, houdt de basketbalclub zich bezig met het eten voor de deelnemers en de harmonie l'Emulation met de drankkraampjes. We organiseren ook een tentoonstelling van oude wagens en motoren en een expo bij de fotoclub, die een overzicht geeft van de foto's van vorige edities. De Club neemt natuurlijk ook foto's op donderdag in Bastenaken om ze dan aan te bieden aan de deelnemers wanneer ze in Habay langskomen. Ook is er een optreden van een folkloristische dansgroep, een orkest en de steun van Must FM om een supertoffe sfeer te garanderen. Heel Habay doet mee."* Bezieler Albert Thiry popelt al.

Tekst: **Françoise Lutgen**

Misschien hebt u ze al ooit kunnen bewonderen, die mooie dikke tapijten van witte bloemetjes in de lente? Het geurige lievevrouwbedstro, maagdenkussen, sterleverkruid of meikruid... allemaal namen voor die zelfde betoverende bloem. Een plantkundige zou zeggen dat ze in het onderhout een 'melkweg in miniatuur' vormen.

Op wandel in de bossen van Aarlen..

HET LIEVEVROUWEBEDSTRO

De asperula odorata of galium odoratum, lievevrouwebedstro in de volksmond, is een kruidachtige plant uit de sterbladigenfamilie die witte bloempjes draagt. Haar wetenschappelijke naam dankt ze aan de aangename geur van vers gemaaid hooi, vanille en honing die ze verspreidt als ze gekwetst of gedroogd wordt. Deze kenmerkende geur komt van cumarine, een reukstof die overvloedig aanwezig is in haar wortels en stengel. De term 'asperula' is afgeleid van het Latijn 'asper' en betekent ruw, ruig, omdat de rand van haar blaadjes zo aanvoelt.

Deze halfschaduwplant gedijt vooral goed op vrij rijke kalkbodems en is veel te vinden in de beukenbossen in de streek van Aarlen. *"Er wordt het lievevrouwbedstro tal van geneeskrachtige eigenschappen toegedicht. Zo zou het de spijsvertering bevorderen, verkwikken, goed werken tegen krampen en water afdrijven. Onze voorouders gebruikten gedroogd lievevrouwbedstro om het linnen in de kasten lekker te doen ruiken en motten en andere insecten te weren",* volgens de kruidenboeken.

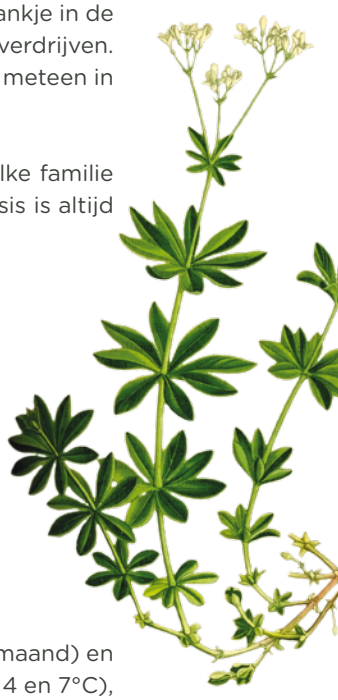

HET RECEPT VAN HET GODENDRANKJE

Lievevrouwebedstro is het onmisbare ingrediënt voor de bereiding van één van de meest symbolische specialiteiten van de streek van Aarlen: de Maitrank

Maitrank betekent letterlijk 'meidrank'.

Het is moeilijk te bepalen wanneer het precies ontstond. Wel blijkt uit documenten van 840 dat de monniken van de abdij van Prüm (in de Eifel) het al met succes gebruikten. Zij lieten het kruid in wijn weken en dronken het drankje in de lente (in homeopathische doses) om de gifstoffen van de winter te verdrijven. Een goede gewoonte die de bevolking al snel overnam, maar dan niet meteen in een homeopathische dosis misschien ...

Vandaag wordt de Maitrank ambachtelijk gemaakt en elke zaak en elke familie heeft zo haar eigen recept, dat angstvallig bewaard blijft. Maar de basis is altijd dezelfde:

1l witte wijn (Riesling, Rivaner, Ebling, Luxemburgse Moezelwijn of in zeldzame gevallen van de Loire). 10 tot 15 takjes lievevrouwebedstro, waarvan de bloempjes nog niet ontloken zijn, suiker, 1 sinaasappel, in schijfjes gesneden.

Daarna kruidt iedereen het naar believen met cognac, cointreau, port, rietsuiker, kaneel ... Maar sommige hanteren de slogan dat meer vaak de vijand is van beter!

Het lievevrouwebedstro 2 of 3 dagen in wijn weken. Een eerste filtering. Toevoeging van de andere ingrediënten en menging. Tweede filtering en botteling. Bewaring in een koele kelder, met de flessen rechtop.

Maitrank kan niet lang bewaard blijven (enkele weken, hoogstens een maand) en wordt niet beter met de jaren. Hij wordt goed fris geschonken (tussen 4 en 7°C), als aperitief, met een fijn schijfje sinaasappel. Op uw gezondheid!

HET MAITRANKFEEST

Elk jaar worden er in mei in heel Aarlen volksfeesten gehouden rond de maitrank. Dan wordt in het stadscentrum een Maitrankfontein opgetrokken en kan het bewuste lentedrankje volop geproefd worden in de straten, waar fanfares, harmonieën, concerten en tal van kinderanimatie een weekend lang leven in de brouwerij brengen.

DE 'CONFRÉRIE DU MAITRANK', BINNENKORT KONINKLIJK!

Dit jaar krijgt het broederschap 'Confrérie du Maitrank' de titel 'koninklijk' van zijne majesteit de Koning. Deze eretitel wordt enkel verleend aan genootschappen die minstens vijftig jaar oud zijn en die aan bepaalde strenge voorwaarden voldoen inzake hun belang, ledenaantal, activiteiten, enz.

Het kapittel van de "Royale Confrérie du Maitrank" wordt gehouden op 15 juni 2014. De titel mag immers niet worden gebruikt vóór de verjaardag van het allereerste kapittel, en dat was op 24 mei 1964. Het kapittel van dit jaar wordt dus werkelijk uitzonderlijk en bijzonder feestelijk voor de leden van deze Maatschappij en hun vele vrienden!

www.confreriedumaitrank.be

ROYAL OFFICE DU TOURISME
rue des Faubourgs, 2 - B-6700 Arlon
+32 (0) 63 21 63 60 - info@ot-arlon.be
www.ot-arlon.be

“L’EAU à la BOUCHE”
doet watertanden

Het mooie verhaal van Joëlle en Vincent Morel-Jean duurt al meer dan dertig jaar. Waar het allemaal begon? In de hotelschool van Libramont waar ze allebei les volgen. Het is de start van een dubbel avontuur. Het avontuur van hun leven als echtpaar en gezin met drie kinderen, en van hun passie voor het restaurantwezen. Zo werken ze enkele jaren lang in een aantal toprestaurants, waarvan sommige zelfs met een ster, om in 1991 hun eigen project op de sporen te zetten onder de veelzeggende naam “L’Eau à la Bouche”.

Hun eerste ruimte in het stadscentrum van Aarlen is al snel te krap en in 1996 kopen Joëlle en Vincent een grote villa aan de route de Luxembourg, die ze gezellig inrichten. De geur van het houtvuur, de warme stoffen, de gedempte verlichting, het mooie houtwerk en het smaakvolle, knusse en bekoorlijke maar wel hedendaagse decor ademen gastvrijheid. Aan de ingang van het goed wandelen een aantal roestbruine kippen rond in een grote omheining. Achteraan wenkt het groene terras, in de zon in de zomer, overdekt en verwarmd in de winter.

Autelbas • D4

L’EAU A LA BOUCHE
route de Luxembourg, 317
B-6700 Autelbas - Arlon
+32 (0) 63 23 37 05
leau.ala.bouche@hotmail.com
www.restaurant-leaualabouche.be

De keuken van Vincent?
“Voor mij is koken liefhebben, en vooral kunnen delen. Mijn grootste geluk is koken om mensen bij elkaar te brengen. Daarin heeft het product zelf natuurlijk een grote rol, in al zijn echtheid en natuurlijkheid. Ik wil iedereen tonen wat dat product is en zeker niets verhullen.”

Een product dat er boven uit steekt?
“Sinds de start van ‘L’Eau à la Bouche’ staat mijn gekaramelliseerde kalfszwezerik al op de kaart en is nog altijd erg gevraagd. Maar ik werk ook graag met vis, met ganzenlever of desserts. Ik bewaar dan altijd de basissmaak die ik volop benut, terwijl ik voor oog blijf houden wat mijn klanten en vrienden graag hebben!”

Twee boeken: “Goûts et saveurs de la vie” in 2006 en “Les Grands Plats dans les Petits” in 2011. Waarom?
“Het eerste was om iets na te laten. Ik vertel over mijn jeugd, over mijn moeder die mij mijn eerste smaakbelevingen gaf en leerde dat tafelen genieten was, over mijn leven, mijn vrouw Joëlle, mijn kinderen, mijn vrienden-koks, wijnbouwers ... Het tweede was een manier om de twintig jaar van ons avontuur te vieren. In dit boek schets ik mijn parcours als kok en onthul ik keukengeheimen van ‘elke dag’, een eenvoudige keuken voor lekkerbekken, zoals ik ze graag deel.”

Het motto van de Morel-Jeans?

“U gelukkig maken, is ons geluk”

KOKEN MET MAITRANK?

Een recept van Vincent Morel-Jean dat erg in de smaak viel bij culinair journalist Jean-Pierre Coffe toen hij 'L'Eau à la Bouche' bezocht voor het televisieprogramma op RTL-TVI, "La Grande Balade, Coffe entre en gare".

"Courgettebloem met een vulling van een mousseline van sint-jakobs en maitrankboter"

Ingrediënten (4 personen)

4 courgettebloemen, 1 sjalot, 2 dl maitrank, 100 g boter, 200 g sint-jakobsnoten, 1 eiwit, 150 ml verse room, olijfolie, zout, cayennepeper, fleur de sel om af te kruiden.

Bereiding

Meng in een robot de sint-jaboksnoten met het eiwit. Doe er 150 ml goed koude verse room bij en meng tot de vulling dik geworden is. Afkruiden met zout en cayennepeper. De vulling in een spuitzak doen en in de koelkast bewaren. In een pan de maitrank bijna helemaal laten inkoken met een gehakt sjalotje. De boter in blokjes snijden en met een garde onder de ingekookte maitrank roeren. Bijkruiden. De steeltjes van de courgettebloemen snijden, om ze gemakkelijk te kunnen vullen. Schikken in een couscouspot en gedurende zes minuten stomen. De saus in het midden van het bord gieten en de bloemen er op schikken. Een straaltje olijfolie en wat fleur de sel toevoegen.

Laat het u smaken ...

AREL-MAITRANK - RIDREMONT

Naast de tientallen familiale fabrikanten verkopen vier commerciële producenten officieel dit heerlijke meidrankje: Manigart, Feller, L'Aspérule van de firma Ets Daune en Maitrank Ridremont.

De firma Arel Maitrank, die de Ridremont-maitrank produceert en verdeelt, werd vijf jaar geleden overgenomen door Marianne Gilson en Louis-Marie Kemp. De vennootschap blijft groeien, maar de twee zaakvoerders bewaken zorgvuldig de traditionele en ambachtelijke kwaliteit van hun product. Ze zetten nauwgezet de traditie van Jean Ridremont verder, die in 1970 het uitstekende idee kreeg om een maitrank te produceren door het beste te halen uit een kostbaar receptidee dat hij kreeg van Lucien Ensch, die Ardense caféhouder die in de jaren dertig zijn eigen maitrank brouwde.

Maar hoe komt dit bedrijf aan de nodige 100 kg bloemen voor de productie van meer dan 55.000 flessen? Deze 100 kg bloemen moeten immers net vóór ze ontluiken geplukt worden, tussen midden april en begin mei, op een datum die altijd verandert naargelang de weersomstandigheden.

"In die periode is de stress altijd groot! Een trouw team van vijf tot zes mensen houdt dag na dag angstvallig toezicht op de bloei in hun beschermde zones. Zodra de planten 'gaar' zijn, komen de plukkers aangerend. Hier mag niet getalmd. De grote zakken met bloemen worden naar onze loods gedragen en de takjes lievevrouwebedstro worden waar het kan een dag of twee uitgestald om lichtjes te drogen". Verder legt Marianne Gilson uit dat de planten, om een gespreide productie over het hele jaar mogelijk te maken, daarna ingevroren worden. "Wat niets afdoet aan hun heerlijke parfum!"

www.ridremont.be

Tekst: **Pascal Willems**

(ook) Dat is de Beurs!

LA FOIRE DE LIBRAMONT

Libramont Exhibition & Congress
rue des Aubépines, 50
B-6800 Libramont
www.foiredelibramont.be

De Landbouwbeurs van Libramont dateert al van 1926. In die tijd draaide het vooral om het Ardens trekpaard. Ook al zijn ze nu met veel minder, toch worden nog altijd zowat 200 paarden ingeschreven voor de wedstrijden. Vandaag luidt de volledige naam 'Beurs voor landbouw, bosbouw en agrovoeding', de grootste Europese jaarbeurs in openlucht, met de grootste opkomst in Belgisch Luxemburg. Elk jaar zijn er 200.000 bezoekers en 1.000 exposanten en merken van de partij op de 60 ha en 100.000 m² stands.

Voor sommigen is het een heuse toeristische trekpleister. In heel de Ardennen is de Beurs het topevenement van de zomer. Het is ook een verhaal van mannen en vrouwen, van 'kinderen van de aarde', die al eeuwenlang verknocht zijn aan hun landelijke streek!

Van 25 tot 28 juli 2014 – Beursterrein
29 juli 2014 – Dag van het Gras

Slaap op uw twee oren, "Papa Beer" waakt

Marc Petit, Technisch Directeur, is het tegengestelde van wat zijn naam doet vermoeden. Hij lijkt eerder op een stevig Ardens meubelstuk van massieve eik. Hij oogt als een verhuizer, met zijn diepe stem en forse peper-en-zout baard. Deze indrukwekkende verschijning kreeg al snel de bijnaam 'Papa Beer' van de veehouders op de Beurs van Libramont. Hij omringt de honderden dieren die ze hem al bijna twintig jaar toevertrouwen dan ook met de grootste zorgen.

Hij heeft de Beurs zien groeien en ook veranderen: *"Het evolueerde allemaal erg goed wat de infrastructuren voor het welzijn van de dieren betreft. Ik beweeg mij voortdurend in de landbouwwereld en sta in contact met de mensen van het Herd-book. Samen trachten we voortdurend te verbeteren waar het kan in het kader van de jaarlijkse wedstrijden, die altijd in openlucht plaatsvinden, wat trouwens niemand stoort. Ik geef mij volop tijdens de vier dagen van de Beurs. De mensen leggen enkele dagen lang hun dieren in onze handen en verwachten dat wij ze in dezelfde prima vorm teruggeven. Mijn grootste geluk is zo goed mogelijk voor hun dieren te zorgen en dat de telers tevreden zijn over hun prestaties in Libramont."*

Een vertrouwensrelatie

"Door de jaren heen werd een sterke vertrouwensrelatie opgebouwd. Sommige telers waren er niet gerust in. De meeste willen dat hun dieren zelfs beter logies hebben dan zijzelf! Ze kennen me allemaal en noemen me "Papa Beer" omdat ik een beetje op een grote teddybeer lijk. Ik heb nochtans geen tijd om met hen te gaan feesten tijdens die vier dagen. De verantwoordelijkheid is zo groot dat je maar beter niets over het hoofd ziet. Daarna ben ik echt helemaal uitgeput en dan zijn er nog de twee dagen van het bos en de Dag van het Gras op dinsdag. Dan slaap ik amper drie of vier uur. We hebben het ook allemaal meegemaakt, van de geboorte van kalveren ter plekke, over kolieken en dieren die ontsnapten tijdens het lossen en op het beursterrein gingen rondwandelen … We moeten de touwtjes dus stevig in handen houden!"

Over water en melk

Bij de Beurs komt er ook logistiek heel wat kijken: 40 ton stro en 12 ton hooi, zowat honderd m^2 zaagsel, 2 ton voedsel, duizenden liters water … Marc legt uit: *"We beschikken over twee circuits via de watertorens van Recogne en van Libramont. Het vloeistofverbruik schommelt van jaar tot jaar, naargelang het weer. Dat is hetzelfde als voor de bezoekers… Er wordt hier ook gemolken. De melk gaat naar de melkerij van Recogne vlakbij."*

Clipping en veiligheid

De mensen hebben geen idee wat de voorbereiding van de dieren vraagt. *"Het is het werk van beroeps die de dieren 'opdoffen', als echte sterren. Zo krijgen de vlekken van een zwartbonte koe bijvoorbeeld een extra tintje zwart. Of worden runderen 'geclipt'… " Veiligheid blijft het grootste aandachtspunt van het team van de Beurs: "En daarin staan wij echt aan de top, met de nieuwe ringen en de tenten. De tijd ligt voorgoed achter ons dat de telers met hun dieren tussen de menigte gingen wandelen. De verplaatsingen van de dieren op een beurs, van de stallen naar de wedstrijdringen, zijn gereglementeerd. Jean-Marc Guissard leidt al acht jaar een ploeg van zes studenten die toeziet op de veiligheid van de bezoekers. We werken met kordons, een beetje zoals in Disneyland. Wij zijn de enige beurs die dit doet en ongevallen komen nog zeer zelden voor."*

Opbouwen en afbreken

Aan de Beurs gaan duizenden uren van voorbereiding vooraf. Marc Petit weet er alles over: *"We beschikken over geavanceerd materiaal voor de opbouw en de afbraak, in partnerschap met exposanten die ons machines uitlenen. Ik werk het hele jaar samen met Ibrahim Toktas, een oudstudent die mij al drie jaar bijstaat. Voor het onderhoud van de site, zoals het maaiwerk, doen we een beroep op landbouwers of zelfstandigen. We hebben plaats en tijd te kort omdat er alsmaar meer rassen naar Libramont willen komen om hun wedstrijden te organiseren. We werken ook als enige beurs samen met het FAVV, dat instaat voor de sanitaire controle op de Beurs, wat het mogelijk maakt om dieren vlot te exporteren. Een Duitser die een vaars wil kopen? We maken de documenten voor hem op en hij neemt haar mee naar huis… Dat is een groot pluspunt!"*

“Een beurs als geen ander”

De cijfers van de Beurs kent Commercieel Directrice Caroline Willems uit het hoofd. Zij is oorspronkelijk Nederlandstalig en weet ook heel goed wat dit evenement betekent in het noorden van het land.

Vraag en aanbod

“Van 2011 tot 2013 gingen we van 825 naar 1000 exposanten, door de uitbreiding van de site en de bouw van het complex Libramont Exhibition and Congress (LEC). Toch is de vraag nog altijd groter dan het aanbod. We moeten jaarlijks helaas 50 nieuwe exposanten weigeren wegens plaatsgebrek.”

Hoe Vlaanderen de Beurs ziet? *“Voor de landbouwers uit de omgeving is het een beetje een gezellige minivakantie,”* beklemtoont Caroline. *“Als ik ze hoor praten in de gangen en ze hoor vergelijken met andere landbouwmanifestaties, vang ik altijd op dat de sfeer van Libramont uniek is. Ik groeide op in Vlaanderen, in een dorp waar vijf of zes landbouwersfamilies woonden. Ze kwamen met de bus naar hier. Dit was echt het niet te missen evenement.”*

Business

“De Beurs is en blijft wel op de eerste plaats een commercieel gebeuren. Landbouw is business! De exposanten komen hier verkopen, de relatie met hun klanten onderhouden en ze binden. De Beurs brengt een indrukwekkend aantal mensen samen op één plaats. Een gezellige sfeer bevordert vaak commerciële resultaten. Daar zit L’Ardenne Joyeuse zeker voor veel tussen, net als het restaurant “La Ferme au champ” de animatie en de voorstellingen …

En morgen?

Op de vraag naar haar kijk op de toekomst van de Beurs heeft Caroline het eerst over het stabiliseren van het bestaande, na de uitbreiding in 2012 en de bouw van LEC: *“We zitten in een overgangsperiode om dezelfde kwaliteit te behouden en de nieuwe exposanten te binden. We houden de evolutie van alle sectoren die op de Beurs aanwezig zijn, heel goed in het oog, zoals de burgerlijke bouwkunde, de parken en tuinen, de bosbouw … Het is één van onze grote krachten, maar ook een vereiste. We praten veel met onze exposanten. Naast het commercieel luik is er ook de ‘gewone’ man en vrouw en de toeristen die de Beurs een beetje als een pretpark beschouwen. Wij moeten de landbouw toegankelijk maken en het publiek sensibiliseren voor de uitdagingen waar de sectoren voor staan, een programma voorstellen dat iedereen kan aanspreken, in feite altijd het juiste evenwicht vinden.”*

Adjunct-Directeur van de Beurs Alexandre Devolf beheert een specifieke zone op de beurs die de veelzeggende naam "L'Ardenne Joyeuse" kreeg. Deze gezellige ruimte verenigt zowat 70 producenten en 450 producten in een mooi evenwicht tussen ambachtelijke bieren, kazen, roomijs, vleeswaren… Allemaal uitstekende alternatieven voor wie eens anders wil eten op de Beurs.

De tent in hoefijzervorm… natuurlijk

Alexandre Devolf vertelt: *"In de eerste jaren stond er op het beursterrein een tent die "Agriculture Savoureuse" heette (wat zoveel wil zeggen als de 'smakelijke landbouw'). Vanaf 1991 kwam de klemtoon meer te liggen op de streekproducten en de zogeheten 'korte circuits'. Meteen broeide ook het idee om een wedstrijd rond die producten op te zetten. Zo gezegd, zo gedaan en de 'Kristallen Hanen' (Coqs de cristal) waren geboren. In 2011 nam het APAQW (Waals agentschap voor de promotie van een kwaliteitslandbouw) de organisatie over. 'L'Ardenne Joyeuse' heeft jarenlang zijn eigen plaats gezocht op de site. Bij de uitbreiding van het beursterrein in 2003 hebben we nagedacht over een specifieke infrastructuur, het bewuste dak uitgedokterd en de opstelling van de exposanten in hoefijzervorm rond dit uitgestrekt gemeenschappelijk terras uitgetekend."*

Passie is het grote woord

"We zijn erin geslaagd om goede banden te smeden met de producenten," vertrouwt Alexandre Devolf ons toe. *"We krijgen heel veel aanvragen en maar weinigen komen niet meer terug of geven hun plaats af. We tellen 95% 'gevaarlijke recidivisten', waarvan er heel wat nog geen enkel jaar misten. Vooral de samenwerking tussen producenten doet mij plezier. Zo gaan de kaasmakers van La Ferme de Méan en de hofleverancier van roomijs Le Glacier des Marquises samen naar de markt. Het is fijn om te merken dat de relaties het commercieel kader van de Beurs overstijgen. Persoonlijk ontmoet ik bijzonder boeiende mensen die gepassioneerd met hun vak bezig zijn."*

Een gegeerde plek

"In de loop der jaren groeide L'Ardenne Joyeuse uit tot een heus trefpunt voor de lokale bezoekers en de exposanten. Het is een sterke plek van de Beurs" geeft Alexandre mee. *"Zeker omdat het sluitingsuur hier ook wat minder strikt is. Het is niet vanzelfsprekend om het juiste evenwicht te vinden tussen een vakbeurs en een feestelijk gebeuren. We hebben een recept moeten vinden dat aansloeg, maar met de nodige limieten om uitwassen te vermijden, terwijl de exposanten na een hele dag hard werken op hun stand toch even konden uitblazen. Het loopt meestal goed, in die gezellige sfeer die ons evenement kenmerkt."*

Tonnen herinneringen

Interessante initiatieven verdienen extra aandacht. Zoals van die 'oude' producenten die teleurgesteld waren dat het exposantenontbijt was geschrapt en het dus dit jaar maar zelf weer organiseerden in L'Ardenne Joyeuse. Goede herinneringen? Alex heeft er zoveel: *"Ik ben al zeventien jaar betrokken bij het avontuur van de Beurs. Die jaren zijn snel voorbijgegaan. Ik heb talloze aangename momenten beleefd, maar hoe kan het ook anders, de Ardennen en zijn bewoners zijn nu eenmaal gastvrij en vol levenslust…"*

De 'Vrolijke Ardennen' van Alexandre!

Alain Milard is garagist van beroep en woont in Libramont. Hij werd in een eerste fase opgenomen bij het team van de Beurs voor zijn ervaring in marketing en voor zijn "externe kijk op het socioprofessioneel milieu van de landbouwwereld."

Van 'anti-Beurs' tot ...

Nochtans luidt het: *"In tegenstelling tot de fanatieke aanhangers die hun vakantie uitstellen om er bij te zijn, behoor ik tot die 'Libramontezen' die liever op de loop gingen voor een Beurs die de hele gemeente lam legde. Maar mijn schoonmoeder, die een tuinbedrijf heeft in Jambes, was betrokken bij de Beurs en dus moest ik wel blijven. Op een dag polste Jean-François Pierrard bij mij of ik André Collard wou vervangen op de persdienst. En omdat ik het grootste evenement van de gemeente wel eens van dichtbij wou beleven, heb ik voor een jaar of twee toegezegd. Ik heb een aantal keren ontslag willen nemen, maar ik ben er nog altijd, nu al bijna een dozijn jaar."*

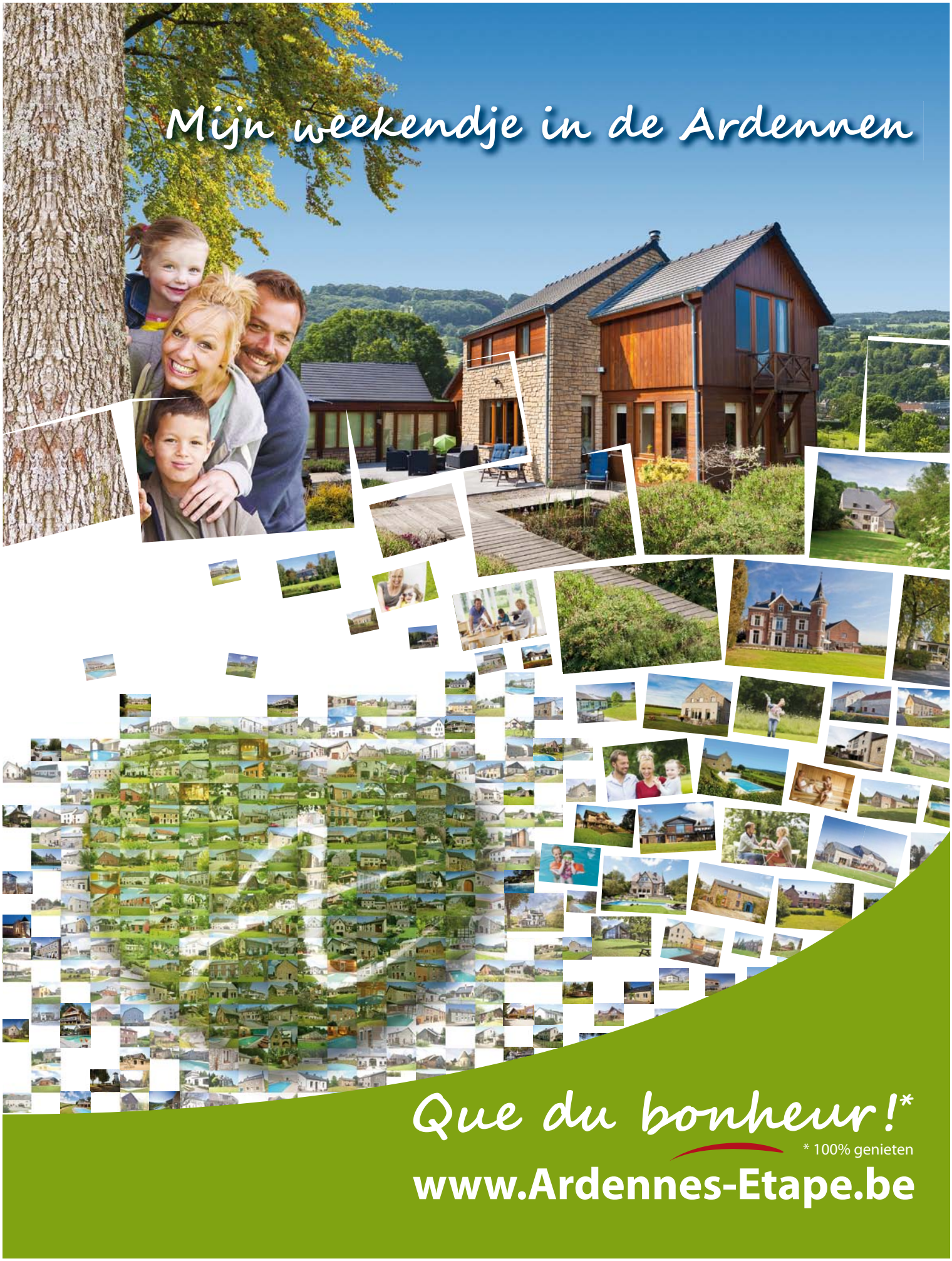
"Een mooie onderbreking tijdens het jaar"

Over de Beurs doen praten

"Wij moeten de pers stof geven en ze het werk zo makkelijk mogelijk maken, om ze maximaal te doen berichten over de Beurs, en uiteraard zo positief mogelijk. In de loop der jaren heeft dit andere dimensies gekregen, zoals de persclub, waar journalisten zich naar eigen zeggen echt thuis voelen. Ik geloof vast dat je meer bereikt met een 'menselijke' aanpak. In het professioneel kader hebben journalisten hun eigen regels en daar wordt niet van afgeweken. Maar journalisten die evenementen in heel België en daarbuiten bezoeken, zeggen ons vaak dat ze nergens zo ontvangen worden als op de Beurs van Libramont. Deze vertrouwensrelatie werd beetje bij beetje uitgebouwd en steunt op gelijkwaardigheid."

Grapjes en ontgroening

De Libramontees staat bekend voor zijn humor en zijn zin voor grapjes: *"Journalisten zijn dol op grapjes ten koste van hun collega's. We hebben vaak geruchten verspreid die nergens op sloegen, bijvoorbeeld dat José Bové op de Beurs was, of een sjeik van de Saoedi-Arabische koninklijke familie, terwijl een medewerker in een djellaba rondwandelde. Er is ook wat ik de 'kleine gemeenschap' van de Beurs noem. We hebben bevoorrechte contacten met brandweer en politie. We hebben ook al een ontgroening georganiseerd voor een jonge rijkswachter te paard. Ik stond ooit op de voorpagina van een Braziliaanse krant omdat ik met hun correspondenten gesympathiseerd had en mijn nicht daar woont. TV Globo, de grootste Braziliaanse televisiezender, kwam naar het centrum van de Ardennen, net als een Chinese televisiezender.... De Beurs is een mooie onderbreking tijdens het jaar. Ik heb hier hele goede vrienden gemaakt. En ik ben trouwens één van de weinige stafleden die geboren en getogen is in Libramont!"*

Mijn weekendje in de Ardennen
Que du bonheur!*
* 100% genieten
www.Ardennes-Etape.be

HET ARDENS **GEHEUGEN**

Tekst: **Pascale Ghislain**

Alle-sur-Semois

14-18 IN BELGISCH LUXEMBURG

«ZONDER HAAT, ZONDER WROK, ZONDER VIJANDIGHEID».

De honderdste verjaardag van de Grote Oorlog brengt alle Luxemburgers op de been. Velen onder ons zullen hun verleden herontdekken, terwijl verenigingen zoals 'Les Sentinelles de la Mémoire' zich opmaken om dit verleden te doen herleven met huldigingen, reconstructies, tentoonstellingen, boeken, voorstellingen, televisie-uitzendingen, lezingen ...

Dit kleine dossier belicht enkele activiteiten in dat kader. Er is voor elk wat wils. Door plaatsgebrek kunnen maar een paar initiatieven aan bod komen. Daarom vergeten we de andere niet, die allemaal even origineel en boeiend zijn. Het hele programma is te vinden op de website ***www.luxembourg-tourisme.be***, net als de agenda die een overzicht van alle evenementen geeft. Ga snel kijken!

1914-18
De Groote Oorlog - 100 jaar geschiedenis in Belgisch Luxemburg

GETUIGENISSEN OP DOEK

We hebben een afspraak met de conservator van het Gaums Museum, Didier Culot. Verenigingen en particulieren uit een aantal Gaumse gemeentes sloegen de handen in elkaar om de tentoonstelling voor te bereiden die de naam **"Larmes de guerre"** kreeg en rond de geschiedenis van WO I in de Gaume draait. De titel verwijst naar **"Les larmes gaumettes"** (of Gaumse tranen), het boek dat kunstschilder Nestor Outer samen met de directeur van de staalfabriek van Halanzy Léon Thiry publiceerde. Dit werk dateert uit 1919 en beschreef de oorlogsfeiten en het geweld dat van in het begin van de oorlog op burgers gepleegd werden. Die zelfde auteurs namen ook het initiatief om samen met hun vrienden, notabelen en kunstenaars, het sociaal werk **"La soupe de guerre"** op te richten, dat vanaf december 1914 hulp bood aan getroffen kinderen en gezinnen.

Nestor Outer werd geboren in Virton en volgt les aan de Academie voor Schone Kunsten in Brussel. Daarna gaat hij werken in het atelier van de neoclassicistische en oriëntaalse schilder Portaels. Van in het begin van zijn carrière reist Nestor Outer veel en ontmoet grote kunstenaars in Parijs. Het exotische spreekt hem aan en dan vooral het felle zuiderse licht van Italië, Spanje, Tunesië, Algerije ... In 1890 komt hij terug naar Virton, om tekenles te geven aan de plaatselijke middelbare school (nu het koninklijk atheneum). Hij schrijft ook gedichten, kronieken en toneelstukken en beweegt zich in de artistieke kringen van die tijd. Hij is 49 als de oorlog uitbreekt en Belgisch Lotharingen zwaar treft. Hij zal doden gaan oprapen op de slagvelden en getuigt over de oorlog en de bezetting in zijn **"Journal d'un bourgeois pendant la guerre"**, maar ook in zijn olie- en aquareldoeken. Hij zal dit 'oorlogsdagboek van een burger' bijhouden tot de Amerikaanse bevrijders aankomen in de regio van Virton.

Conservator Didier Culot geeft ons al een voorsmaakje van de tentoonstelling: *"Nestor Outer getuigt met veel gevoel over alle feiten, maar ook over de menselijke wanhoop van de burgers die met de gruwel van de oorlog te maken krijgen. Hij schildert de eerste verkenningstochten van de legers, hun treffen, de ontzetting bij de bevolking die in kelders opgesloten zit, de branden, de terechtstellingen, de angst om weggevoerd te worden. Een hele enscenering rond dit werk zal inzicht geven in het leven van de bevolking tijdens de bezetting. Originele voorwerpen en documenten zullen verschillende thema's belichten, zoals het verzet, de rantsoenering, de Gaumezen aan het front, de kinderen tijdens de oorlog, de propaganda, de deportatie ... ".*

Voor de open monumentendagen wordt een route uitgestippeld in de stad, maar ons blad 'Blik op de Ardennen' mag al een tipje van de sluier oplichten.

De tentoonstelling loopt van 28 juni tot 16 november 2014 in het Gaums Museum. Voor de gelegenheid wordt "Les Larmes gaumettes" heruitgegeven in een beperkte oplage en in een herziene versie met tal van nog niet eerder uitgegeven illustraties. Dit werk zal de tentoonstelling tegelijk ondersteunen en aanvullen. De redactie is in handen van een auteurscollectief, aangevoerd door Michel Trigalet, sectiehoofd bij het Rijksarchief in Aarlen, en Didier Culot.

Virton • C4

LE MUSÉE GAUMAIS
38-40, rue d'Arlon, 38-40 - B-6760 Virton
+32(0)63 57 03 15
courrier@musees-gaumais.be
www.museegaumais.be

NESTOR OUTER
EEN 14-18 ROUTE IN VIRTON

1. Het burgerlijk gasthuis, (Hospice Civil), vandaag het Gaums Museum, diende vanaf augustus 1914 als veldhospitaal.

2. Het Hôtel Continental, het **'Meldeamt'**, waar de bevolking zich moest registreren.

3. Het théâtre Franklin werd in 1913 ingehuldigd en door de Duitsers opgevorderd als bioscoop. Binnen zijn nog Duitse opschriften te zien.

4. Het hôtel du Cheval Blanc dat Eugène Ribonnet openhield, onthaalde tijdens de Belle Epoque Nestor Outer en veel andere burgers. Ook Duitse officiers schoven hier aan.

5. La Médina of ***Villa Saïd*** was het atelier van Nestor Outer. De villa was bevolkt door honden, vogels en aandenkens die hij meebracht van zijn reizen naar het Middellandse-Zeegebied. Wanneer het geschut weer donderde, verschool Nestor Outer zich in het huis ernaast, aan de rue des Glycines.

6. Het Gemeentelijk college, vandaag het koninklijk atheneum, diende als veldhospitaal en daarna als huisvesting voor de bezetter. Op de binnenplaats van dit gebouw werden op de ochtend van 4 december 1916 de mannen tussen 17 en 55 samengebracht om te worden weggevoerd.

7. De protestantse kapel, nu de harmoniezaal, zal vanaf augustus 1917 voor de erediensten gebruikt worden.

8. De rue du Bon Dieu Gilles: op de kruising tussen deze straat en de rue de Vieux-Virton stelde Nestor Outer zich op om de Franse ruiters-verkenners te schilderen.

9. Het 'Sacré-Cœur' monument (Heilig Hart) werd opgericht na een belofte van abt J. Cawet, deken van Virton, als dank dat de bevolking van Virton gespaard bleef van de afslachting van de burgers waaraan de buurdorpen Ethe-Belmont, Bleid en Gomery niet ontsnapten.

10. Het Collège Saint-Joseph, het huidige Collège Notre-Dame du Bonlieu, diende als ziekenboeg. Een fresco in de kapel herinnert aan deze gebeurtenis.

11. Een pilaar met een haan op werd opgetrokken om de Franse Soldaten te eren. De slachtoffers die hier begraven lagen, werden verplaatst naar het kerkhof van Bellevue.

12. Naar het kerkhof van Bellevue (op 1,5 km). Hier vond de slag van 22 augustus 1914 plaats die Nestor Outer schilderde en werden de stoffelijke overschotten samengebracht die zich vroeger op vier verschillende begraafplaatsen bevonden.

13. Het kerkhof. Rechts van de trap rust Nestor Outer (1865 – 1930).

14. De muziekkiosk werd opgetrokken in 1914.

15. Place Nestor Outer. Dit marktplein werd in 1928 naar de kunstenaar genoemd. Tijdens de bezetting diende het voor de militaire optochten. De kerk diende tot 1917 als protestantse tempel. Het schoonheidssalon **'Soleil Beauté'** verving het Café Luxembourgeois waar Nestor Outer zijn vrienden trof. Het huidige restaurant **'La Maison verte'** was toen de drukkerij Pletinckx van Numa en René, met wie Nestor Outer het humoristische en satirische weekblad **Le Gaumais** oprichtte. Hier liet ook de bezetter de affiches drukken die van 30 juli 1914 tot 1 augustus 1915 werden aangeplakt.

16. In het stadhuis, werden de gijzelaars opgesloten.

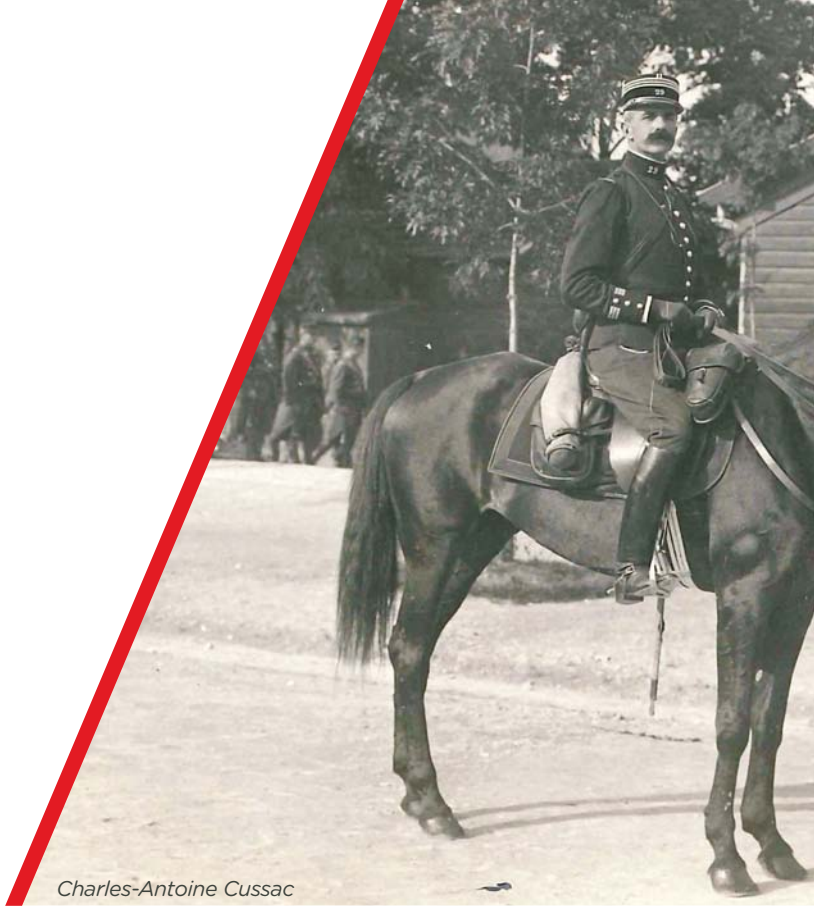
VOORWERPEN DIE HET GEHEUGEN OPFRISSEN

Een mooi officierspak van zwart laken en met negen vergulde knopen, een kepie met vier galons, gouden schouderbelegsels, een rode broek en sporen. Wat bezielt een verzamelaar om zijn schaarse vrije tijd en soms heel wat centen te steken in de zoektocht naar militaire voorwerpen? Het is deze welbepaalde verzamelaar, Pascal Lamock, niet te doen om de strategie, de geschiedenis van de veldslagen, maar vooral om het menselijke aspect. Wanneer hij een voorwerp ontdekt, wil onze gepassioneerde man vooral de herinnering aan de strijders bewaren, hun geschiedenis een stem geven. Hij pluist de documentatie uit om de man in kwestie in zekere zin weer een ziel te kunnen geven.

«BELGISCH LUXEMBURG IS EEN GEKNEUSD GRONDGEBIED, DAT NOG DUIDELIJK DE SPOREN DRAAGT VAN EEN VERLEDEN VAN STRIJD. HET IS HET SLAGVELD VAN DE GROOTMACHTEN EN NATIES DIE ONS OMRINGEN. DIT PIJNLIJKE VERLEDEN HEEFT DE ARDENSE IDENTITEIT GEBOETSEERD.»

Charles-Antoine Cussac

Pascal voert heel wat onderzoek om achter de feiten en de voorwerpen te ontdekken wie de eigenaars waren. Hoe leefden ze ver van de gevechten? Zoals Antoine Cussac. Onze snuffelaar kocht het pak van dit slachtoffer van de Slag om de Grenzen van diens familie. Maar hij wou verder gaan, alles weten over deze man die ooit dit mooie uniform had gedragen. Kortom, wie was commandant Cussac echt vóór dit vreselijke bloedbad.

"Commandant Antoine Charles Cussac werd geboren in 1869 in Aurillac, in de Cantal. Hij kwam op 20 augustus 1914 sterven in dit Ardense dorpje Neufchâteau. Deze officier was nog maar pas bevorderd tot commandant als hij sneuvelt in de veldslag van Longlier-Hamipré. Hij voerde het bataljon van het negende infanterieregiment aan, een Noord-Frans regiment dat in St-Quentin gelegerd lag".

En het onderzoek gaat verder ter plekke.
Op de 'Colline de la Justice', die ofwel bereikbaar is langs een plattelandsweg vanuit Hamipré of via de rue de la Justice in Neufchâteau, rest nog een verlaten kerkhof dat getuigt van de felle strijd tussen het enige bataljon van commandant Cussac en vier Duitse regimenten, die een goed plekje hadden gekozen op de hoogtes rechts. Het Cussac-bataljon was ter versterking geroepen door generaal de l'Espée van de negende cavaleriedivisie. Elf officiers op zeventien en de helft van zijn manschappen lieten hier het leven. De Franse infanteristen moesten het opnemen tegen de vijandige geweren en mitrailleuses en weinigen overleefden de aanval. De Duitsers zegevieren, maar zullen zelf ook veel mannen verliezen. In totaal zet het treffen in Longlier op 20 augustus 2014 een duizendtal manschappen buiten strijd.

In september 1913 houdt de commandant zich nog trots op zijn paard, op een foto die hij naar zijn moeder stuurt. Dat staat althans in de tekst die hij in zwarte inkt met de hand schreef op de kaart. Deze huisvader van 45 laat een vrouw en vier kinderen achter. Hij noemt ze bij de naam in zijn laatste brief: ***"Madeleine, Jean, Georges en Maurice moeten me beloven om braaf te zijn, om van elkaar te houden, om van hun moeder te houden, om goede kinderen te zijn, goede christenen en goede Fransen... "***

Op de plek waar de strijd zich afspeelde, staan ook kruisen en twee oriëntatietafels van geëmailleerd lava die kolonel Joseph Chappey uitvoerde. Deze laatste was tijdens dit gevecht onderluitenant. Daarna wordt hij commandant aan de Somme en in juni 1918 zal hij deelnemen aan het groot offensief in Lotharingen, kort vóór de Wapenstilstand.
In Hamipré vindt de wandelaar in het centrum het monument dat opgetrokken werd ter ere van het 87ste regiment en als hulde aan de burgers die op 20 augustus in het dorp werden geëxecuteerd en op 27 augustus in Trèves, waar ze als gijzelaars waren naartoe gebracht.

François Huon, milieupedagoog aan het Observatorium Centre Ardenne: ***"Het 'Cimetière de la justice' in Hamipré gaf vroeger een afschrikwekkende aanblik. Vandaag leeft de natuur weer op. Het is nu lente. De narcissen en de maagdenpalm kleuren de bodem geel en violet. De bladeren van de bomen en struiken komen priemen. Het kost niet veel moeite om de mussen, merels en andere mezen gade te slaan terwijl ze hun nest bouwen. Enkele afgeknaagde pijnappels van sparren vertellen ons dat er eekhoorns en bosmuizen in de buurt zijn. Het landschap dat zich ontvouwt, is adembenemend. Op de voorgrond: Longlier, Semel en wat verder het plateau van Recogne. Aan de horizon strekt zich het massief van Saint-Hubert uit. Van hieruit is ook Hamipré te zien, en op de achtergrond begint het bos van Anlier al".***

'La Justice», de heuvel waar de veldslag plaatsvond

Neufchâteau• B3

IN DE KLEPPER-MOLEN IN NEUFCHÂTEAU

Tentoonstelling **1914-1918 : 4 jaar oorlog in Neufchâteau en omgeving,** van 16 augustus tot 28 september.
MT Anlier : +32 (0)61 21 80 05
Oxygène : +32 (0)61 27 15 12

OBSERVATOIRE CENTRE ARDENNE

Chemin de la Source, 100 - B-6840 Grapfontaine
+32 (0) 61 6 59 05
ocacnb@hotmail.com
www.observatoirecentreardenne.be

De cavalerie in 14

Steven Spielberg baseerde zich op het boek van de Britse auteur Michael Morpurgo voor zijn film **'War Horse'**. De schrijver interesseerde zich voor het lot van de paarden tijdens de Eerste Wereldoorlog. Zowel het boek als de film zijn nuttig om een beeld te krijgen van de brutaliteit van het conflict, zowel voor de mens als voor het paard. De cavalerie is in het begin van de vijandigheden aanwezig in Belgisch Luxemburg tijdens de bewegingsoorlog. Wanneer het front stilvalt, zullen de cavaleristen zich omturnen tot infanteristen in de loopgraven, of zelfs tot vliegeniers. De cavalerie wordt inderdaad al snel anachronistisch in deze gewelddadige oorlog die duizenden mannen zal vergruizelen onder de kracht van onafwendbaar geschut.

Bij onze verzamelaar Pascal ontdekken we het uniform van een kapitein van de 14de Franse Huzaren: blauwe tuniek, meekraprode broek en kepie. We vinden hier ook de jas van een luitenant die misschien wel van huzaar Ranson was, die tijdens een verkenning tussen Ethe en St-Léger werd gedood. Ook zijn luitenant-kolonel Wallerand de Hautecloque stierf, samen met zijn zoon, tijdens de slag van Ethe. Dankzij deze uniformen kunnen we in enkele regels de rol van de cavalerie schetsen in het begin van de oorlog. Fransen en Duitsers zetten een groot aantal cavalerieregimenten in: kurassiers, dragonders, jagers te paard, huzaren, ulanen... De cavalerie moet op verkenning gaan en gaat de infanterielegers vooraf. De eerste eskadrons speuren naar inlichtingen over de strijdkrachten die de vijand inzet. Maar soms komt ook die cavalerie terecht in schermutselingen en zelfs gevechten tegen de vijandige infanterie, die door de artillerie gesteund wordt. In dat geval kan ze niets beginnen. En zo ging het ook in Ethe en Neufchâteau.

De huzaar was klein van gestalte en maakte deel uit van de lichte cavalerie die vooral instond voor verkenningen en achtervolgingen. Hij is gewapend met een gebogen sabel, een karabijn en een lans. De Duitse huzaar draagt een kolbak of berenmuts.

De middelgrote dragonder is het meest verspreide type cavalerist. Hij is herkenbaar aan zijn sierlijke helm. De kurassier staat voor de zware cavalerie. Hij draagt een kuras of borstharnas en een kuif. Deze uitrusting is bedekt met een hoes om niet te glanzen in de zon. Er waren onder meer kurassiers betrokken bij de veldslag van Longlier-Hamipré. Ontroerend is de schets van een kurassier op doortocht in Neufchâteau door een zekere Pied, zelf kurassier en verbindingsagent van het 23ste koloniale infanterieregiment.

De regimenten bestonden uit enkele honderden cavaleristen. De paarden moesten natuurlijk alle nodige zorgen krijgen. En dus reisde ook een heel leger vakmensen mee in hun kielzog: dierenartsen, voederaars, hoef- en andere smeden. De paarden dienden niet enkel als rijdier. Verschillende rassen werden voor verschillende diensten gebruikt. De meeste voertuigen werden door paarden getrokken, net als de kanonnen en de mitrailleuses, de sanitaire barakken, de smidse, de bakkerij, de wagens met voedsel voor mens en dier. Miljoenen paarden bezweken echter onder de hitte, de zeer lange verplaatsingen op slechte wegen, honger, dorst, de aanvallen ... Daarom eiste de bezetter talloze keren paarden op bij de bevolking.
Van de cavaleristen die onze Luxemburgse bodem aandeden, zullen enkele namen beroemd worden. Denken we maar aan Charles Nungesser die een groot Frans piloot zal worden, of Jean Renoir, de zoon van de grote schilder en luitenant bij de dragonders, later de geniale regisseur die samen met de Belgische scenarioschrijver Charles Spaak de cultfilm **"La grande illusion"**. maakte. Aan Duitse kant was er natuurlijk de onderluitenant bij de ulanen Manfred von Richtoffen, die zijn vuurproef krijgt in Meix-devant-Virton.

LATOUR
HET 14-18 MUSEUM IN EEN NIEUW KLEEDJE

De mensen uit de streek noemen het 'museum van Latour', een typisch Gaums dorpje waarvan de inwoners sterk getekend werden door de Grote Oorlog. Tussen 22 en 24 augustus 2014 krijgen immers meer dan zeventig 'Latourezen' de kogel na de slag van Ethe, waarvan zelfs over de 210 inwoners voor het vuurpeloton kwamen. De oprichter van dit centrum van het geheugen is de kranige negentiger Jean Dauphin. Hij gaf vroeger les. Net als zijn voorganger Auguste Groslambert of zijn vriend meester Edmond Fouss, ook allebei oudstrijders, kende Jean Dauphin de rechtstreekse getuigen van deze tragedie. Daarom verzamelde hij de getuigenissen van de weduwes en wezen die toen in het dorp achterbleven.

"Als jonge onderwijzer heb ik in de jaren veertig de voorwerpen willen verzamelen die van deze dramatische episodes getuigden, als hulde aan de slachtoffers, maar vooral om de volgende generaties iets te leren. Deze vreselijke feiten mochten niet uit het geheugen verdwijnen, om te begrijpen wat duurzame vrede wil zeggen."

Jean Dauphin is een 'legionair', dat wil zeggen dat hij de hoogste Franse onderscheiding draagt, namelijk van het Erelegioen. Een beloning voor de tientallen jaren dat hij beschikbaar was voor de gezinnen van Franse soldaten die naar het graf van hun overleden familieleden kwamen zoeken. Deze nooit aflatende strijd tegen de vergetelheid voert hij samen met de vrienden van het erfgoed van Latour, de **'Amis du patrimoine latourois'** vroegere leerlingen die nu zelf les geven en een vijftiental vrijwilligers en gidsen.

Maar om de toeristen en nieuwe generaties van het internettijdperk te onthalen, was vernieuwing nodig en moesten ook museografen aangesproken worden. Freddy Brisy, rechterhand van Jean Dauphin, beschrijft ons in geuren en kleuren hoe het toekomstige museum er uit zal zien, dankzij de subsidies van de stad Virton, het Europees project **'Chemin de la Mémoire'**, het fonds Inbev-Baillet-Latour en schenkingen. Het museum Baillet-Latour en van de oorlog in de Gaume zal dan een niet te missen instrument zijn om de geschiedenis van de Slag om de Grenzen te begrijpen.

Freddy Brisy geeft alvast een beschrijving: *"De hele eerste verdieping zal er aan gewijd zijn. In een eerste zaal worden de Franse en Duitse plannen uit de doeken gedaan die aan de oorsprong van deze slag liggen, die zich uitstrekte van de Vogezen tot Bergen. In een tweede zaal worden de uniformen van de twee strijdende legers getoond, zowel van de cavaleristen als van de infanteristen. Daarbij hoort het originele kostuum van de commandant uit Sarthe, Maugis. Deze officier van het 113de infanterieregiment wordt op 22 augustus 1914 gedood in Signeulx. De echtgenote zal pas na de oorlog, in 1919, vernemen dat hij overleden is. Er zullen films vertoond worden over het leven van Joseph Maugis en van generaal de Trentinian die aan het hoofd stond van de zevende infanteriedivisie die in Ethe zal verslagen worden. Een groot deel van het museologisch parcours zal hulde brengen aan alle militaire en burgerslachtoffers, omdat vooral deze laatste de onschuldige doelwitten van het conflict waren. Op de benedenverdieping wordt de bibliotheek ingericht en zullen tijdelijke tentoonstellingen lopen."*

We vernemen ook al het onderwerp van de volgende tentoonstelling. Deze zal namelijk inzoomen op het leven van een regiment van het Duitse leger. Deze tentoonstelling wordt opgezet door de archiefdienst van Bockum.

Liefhebbers van wandelingen en geschiedenis kunnen ook een wandelroute volgen met de 'gefusilleerden' als thema. Deze route begint aan het museum en voert zeven kilometer lang door het platteland, via Gomery, Ethe en weer terug naar Latour.

Een deel van de Lamock-Gillet collectie zal te zien zijn op de tentoonstellingen van Bellefontaine, Libramont, Robelmont, enz. Zie de agenda op *www.luxembourg-tourisme.be*

Latour • C4

MUSÉE DES GUERRES EN GAUME
Ancienne Mairie - B-6761 Latour
+32 (0)63 57 01 15 - +32 (0)496 71 29 90
www.villagedelatour.be

ORATORIUM VOOR DE VREDE

Al drie jaar wordt in Virton gewerkt aan een grote creatie in drie bedrijven en 18 taferelen op de locaties die de stempel van de Grote Oorlog dragen. Het is een theater- en muziekstuk met meer dan 300 professionele en amateurfiguranten. Als zoveel energie samenkomt, kan het resultaat niet anders dan mooi zijn. De stad Virton kreeg voor de hele opzet steun van het Europees project **'Chemin de la Mémoire'** en deed voor het ontwerp van deze grootse voorstelling een beroep op een beslagen librettoschrijver en regisseur, Antoine Juliens, die van Virton afkomstig is. Hij volgde opleidingen in de podiumkunsten, comedy, stem, dans in België en Frankrijk. Hij werkte ook samen met de grootste namen van het theater zoals Pierre Laroche en Daniel Mesguich, of de muziek zoals François Narboni of Jean-Pierre Leguay, de vaste organist van de Parijse Notre-Dame. Eigen aan Antoine Juliens is dat hij vooral die plekken inneemt die beladen zijn met geschiedenis. En waar meer dan in Virton leven nog sterk al die herinneringen aan een moordende oorlog. Het is belangrijk om te weten hoe het allemaal gegaan is, maar het is net zo belangrijk om komaf te maken met de haat die uit dit lijden ontstond. De inwoners van de gemeente zijn massaal ingegaan op deze oproep tot de hoop. Een koor, een dansschool, schoolkinderen, toneelgezelschappen, fanfares, naaisters, een rusthuis, musici, lyrische artiesten, allemaal slaan ze de handen in elkaar om dit ongeziene drama leven in te blazen en zin te geven aan de herdenkingen.

De regisseur: *"Een toneeloratorium is geen historische reconstructie, maar eerder een artistieke vorm die woord, zang, dans en muziek mengt. Ik ben erg blij dat ik kan werken waar ik vandaan kom en waar ik de passie meekreeg voor het theater, maar ook voor discipline. Ik stel mijn ervaring ten dienste van alle zowel professionele als amateuracteurs, die gedreven worden door een zelfde energie om zichzelf te overtreffen, en door dat respect voor het geheugen."*

Bij de beroeps horen onder meer Isabelle Maudet van de school van Jean-Louis Barrault en Gil Geisweiller die samenwerkte met Robert Hossein. De muzikale leiding van het oratorium werd toevertrouwd aan nog een streekbewoner, musicus en pedagoog Dominique Bodson. Zijn zus Danièle is een professionele sopraan en zal het team van zangers vervoegen. 'Het oratorium voor de vrede' zal beginnen met het ballet van de dood om ons dan mee te voeren naar de ronde van de verdwenenen en af te sluiten met de dageraadzang, op een hymne van hoop en vrede, die de dwaasheid en het leed overstijgen.

Annie Goffin is samen met Nelly Waudoit verantwoordelijk voor de kostuums: *"Toen ik mij bij dit project aansloot, was ik vooral verbaasd door de omvang het werk. Er was onvoorstelbaar veel kracht, talent, gulheid nodig om een dergelijke creatie tot leven te brengen. Het formaat van een dergelijke voorstelling vereist een grote inzet van de hele gemeenschap van Virton. En bijna als bij wonder liep dat allemaal heel vlot van stapel. Het enthousiasme van de bevolking, zoveel helpende handen en goede wil... het overtrof de stoutste verwachtingen!"*

die de rol van Mlle de Gerlache vertolkt: ***"Ik heb lesgegeven aan het atheneum Nestor Outer waar ik vandaag prefect ben. Ik heb de kans van de honderdste verjaardag aangegrepen om de jongeren te wijzen op de grote gevaren van de haat van de ander en van de angst. Het is mijn rol als opvoedster in de eerste zin van het woord: opvoeden, vormen. Twee leerkrachten van de school waren belangrijk in het verzet: Nestor Outer tijdens de eerste wereldoorlog en Jean Lagneau in de tweede. Ik speel Mademoiselle de Gerlache die in het kasteel van Gomery, dat omgebouwd werd tot ziekenboeg, Franse en Duitse soldaten verzorgde."***

En Anita zal best elegant ogen met haar rokje, haar cape en haar hoedje, kleding uit die tijd die uitgeleend werd door het Gaums museum!

Muriel Hanus, die instaat voor de communicatie bij Fedasil: ***"Ik vertegenwoordig een centrum van asielaanvragers en ik heb meteen willen meedoen aan dit prachtige project. Het verband tussen de geschiedenis van de huidige vluchtelingen, die door de oorlog werden verjaagd, en de uittocht van onze bevolking die vluchtte voor het geweld van toen, is duidelijk. Wij kregen grote lokalen die nuttig zijn voor de repetities van de muziekgroepen. We stellen naaibenodigdheden ter beschikking van het kostuumatelier. Het is de eerste keer dat ik meewerk aan een evenement dat zoveel mensen bij elkaar brengt en zoveel enthousiasme wekt. Ik ben erg onder de indruk van de technieken van de regisseur. De sfeer is buitengewoon en de samenwerking loopt gesmeerd."***

Afspraak in Virton op 4, 6 en 7 juli voor een eerbetoon, een weerzien en vooral vrede.

LUIDT HET NIET DAT DROMEN NODIG ZIJN OM DE WERELD HER UIT TE VINDEN?

Rossignol • C4

ORATORIUM VOOR DE VREDE
Mireille Béver
+32 (0) 63 44 01 59
oratoriopourlapaix@gmail.com
In de kelders van het stadhuis zullen tekeningen van de scenograaf tentoongesteld worden.
+32 (0)63 44 01 70

ROSSIGNOL IN 1914: MARTELAARSDORP... EEN OUD VERHAAL?

Een boek met als titel "J.P., 16 ans, fusillé", of J.P., 16 jaar en gefusilleerd, spreekt dat tegen. Deze bundel bevat een **'best of'** van 34 teksten die jongeren van de scholen St-Benoît in Habay en van het koninklijk atheneum van Izel twee jaar lang hebben bedacht. Ze haalden hun inspiratie uit de tragedie die de inwoners van Rossignol in 1914 beleefden. Het dorp ligt vlakbij hun school en ze kozen een slachtoffer van hun eigen leeftijd om zich beter te kunnen inleven in het drama. Het verhaal van het bloedbad van de burgers van Rossignol geeft kippenvel. Meer dan 120 onschuldige dorpsbewoners worden afgevoerd naar Aarlen om er afgemaakt te worden. Als voorbereiding op hun schrijfwerk hebben onze schrijvers in spe de geschiedenis van de Grote Oorlog bestudeerd, samen met hun leraars geschiedenis en Frans. Ze hebben romans over die tijd gelezen, de plekken bezocht waar de feiten zich afspeelden, waar de gijzelaars opgesloten werden om vervolgens aan hun mars naar de dood te beginnen. Een gesprek met al deze jonge auteurs Simon, Annelyse, Coralie, Maëlle, Marie, Thibaud, die ons graag over hun boeiende ervaring vertellen.

Marie Thiry: ***"Nu ik dit verleden waar mijn overgrootvader zo vaak over vertelde, veel beter heb leren kennen, voel ik mij ook meer betrokken bij de huldes die op 11 november gebracht worden."***

Thibaud Dumont: ***"Van 14-18 kende ik enkel de slag van de IJzer en de loopgravenoorlog die vaak wordt aangehaald in boeken en films. Ik wist niet dat burgers waren gefusilleerd in onze dorpen en dat hier een bloedige strijd werd geleverd."***

En Simon Brasseur: ***"Ik heb geschreven over die wrede omstandigheden waarin de gijzelaars werden vastgehouden, over hun honger en dorst en de angst in het kamp van de ellende in Rossignol. Ik heb begrepen waarom de oorlog in de Ardennen en in de Gaume wel heel hard was voor de burgers en waar zich het Belgische leger op dat moment bevond."***

Deze jongeren hebben echt alle literaire vormen beoefend: novelles, brieven, liedjes, dagboeken, betogen. De schrijver uit Bertrix, Jean-Pierre Echterbille, auteur van twee romans over het onderwerp, gaf ze enkele pistes en tips. Deze jongeren hebben veel gevoel gelegd in hun verhaal over het lijden van de slachtoffers, de broosheid van het leven en van het geluk. Ze hebben nagedacht over het belang van de vriendschap en de liefde. Ze hebben zich in de plaats kunnen stellen van een jonge verloofde, een vijand, een broer, een moeder, een soldaat.

Deze originele aanpak, deze manier om de jonge mensen van vandaag bewust te maken van de geschiedenis en het erfgoed is duidelijk relevant, zoals wel blijkt uit hun getuigenis en hun motivering.

Jacky Clausse, toeristische gids in Rossignol, is maar wat blij: ***"Het doel is bereikt als ik hoor dat een adolescente uit Rossignol toevertrouwt dat ze nu niet meer langs de kelder van de gefusilleerden loopt zoals vroeger. Ze weet dat oorlog het leven van duizenden soldaten in de kiem smoort, maar ook van tientallen onschuldige slachtoffers, jonge kinderen en adolescenten zoals zijzelf, die met dergelijke brutaliteiten geconfronteerd worden."***

De grot van de gefusilleerden maakt samen met andere materiële getuigen van de grote oorlog deel uit van een route die te zien is op: ***www.surlestracesde14-18.eu/balades/rossignol***

Burgers moeten boeten voor de gruwel in omgevende dorpen zoals Rulles, Houdemont, Marbehan... en werken ook mee aan allerlei solidariteitsacties: medische zorgen, opvang van de gewonden.

Op 26 augustus 2014 wordt meer bepaald hulde gebracht aan de gefusilleerden van Rossignol. Tussen Marbehan en Aarlen zal een speciale trein worden ingezet. De plechtigheden starten in Rossignol om 10 uur. De deelnemers gaan dan te voet naar de kerk van Marbehan. Daar wordt hulde gebracht en zal een gedenkplaat ingehuldigd worden. Vervolgens vertrekt de trein naar Aarlen. Op die trein is ook animatie gepland, zoals een tentoonstelling van de tekenaars van de groep **'Cartooning for peace'**, waar Pierre Kroll deel van uitmaakt. Onderweg wordt ook voorgelezen uit "J-P., 16 ans, fusillé" en uit brieven van soldaten. De aankomst in Aarlen is gepland omstreeks 14 uur. Daar wordt een toneelstukje opgevoerd bij het monument van de 'Pont de Schoppach'. Exclusief voor ons tijdschrift toonde Palix, bekend illustrator en cartoonist, de cover en een illustratie van zijn volgend album dat aan de tragedie in Rossignol gewijd is.

Hij vertrouwt ons toe: ***"Het verhaal is fictie, maar ik wou het dit keer wel vertellen vanuit het standpunt van een Duits soldaat. Ik heb mij voor mijn personage gebaseerd op krantenartikels. Ik heb bewust geen schurk willen afschilderen en heb goed nagedacht over de impact van propaganda op de denkwijzen. Om zo realistisch mogelijk te blijven, heb ik mij uitgebreid gedocumenteerd in boeken en bij geschiedkundigen. Ik ben naar musea en naar de locaties zelf gegaan om de feiten te checken, van de wapens die gebruikt werden tot het weer toen. Ik doe het relaas van een jonge kunstenaar die net als zijn toekomstige vijanden meegesleurd wordt in een moordende dwaasheid, die begint met de oorlogsverklaring van Duitsland aan Frankrijk. Zijn verhaal eindigt kort na de gruwelijke slag van Rossignol en zijn nevenschade".***

Virton • C4

Palix signeert zijn strip
op 26 augustus in Rossignol.
MT Anlier : +32 (0)61 21 80 05

"J.P., 16 ans, fusillé" is te koop voor 12 euro op de toeristische dienst van Tintigny en in het cultureel centrum van Rossignol-Tintigny; +32 (0)63 41 31 20 - **www.ccrt.be**

GEÏLLUSTREERDE GIDS EN VERBLIJF 14-18

De slogan van Belgisch Luxemburg **'Une ardeur d'avance'** (met hart en ziel vooruit) is meer dan terecht. De toeristische federatie van Belgisch Luxemburg publiceerde een geïllustreerde gids met een overzicht van alle sporen die de Grote Oorlog op het grondgebied achterliet. In deze gids komen ook locaties over de grenzen aan bod, in de Franse en Lotharingse Ardennen.

Gîtes en gastenkamers werkten speciale arrangementen uit voor adepten van de geschiedenis van WO I. De gegevens staan in de brochures van de FTLB en ook online.
www.luxembourg-tourisme.be

En om nog verder te gaan, leidde de toeristische dienst van het land van Gaume (MT Pays de Gaume) 'ambassadeurs van het geheugen' op om de toeristen rond te leiden en alle uitleg te geven op de 14-18 sites.

En mis zeker ook niet de 'Randonnailles', wandelingen van 3 tot 4 kilometer die een goed beeld geven van het erfgoed en van de locaties-getuigen van 14-18, op woensdagen 16 en 23 juli en 6 en 13 augustus.
Tarief: 12 euro per persoon. Kinderen: 6 euro

Info: + 32 (0) 63 57 89 04
www.soleildegaume.be

TV LUX MEER DAN OOIT DICHTBIJ

TV Lux zal 12 speciale uitzendingen maken die de Slag om de Grenzen in Belgisch Luxemburg herschetsen. Een eerste reportage gaat in op de oorzaken van de oorlog en de beweging van de wapens op Luxemburgse grond. Dan volgen tien uitzendingen over tien veldslagen, van Baranzy tot Maissin. De laatste aflevering van het 'feuilleton' gaat over de tijd na de slag, namelijk de Duitse bezetting en het geheugentoerisme dat vandaag alsmaar meer mensen aanspreekt. Deze originele reeks wordt uitgezonden van 30 mei tot 15 augustus 2014, telkens op vrijdag. De afleveringen worden nog eens uitgezonden tussen augustus en oktober 2014. De hele ploeg van TV Lux werkt eraan. Elke uitzending bestaat uit drie delen: na een korte herhaling van de feiten, worden documenten uit die tijd tegen het licht gehouden, om daarna de schijnwerper te richten op een 'doorgever van de herinnering' en tot slot wordt geschetst welke sporen deze veldslagen achterlieten in het erfgoed. De reeks van twaalf uitzendingen kreeg de naam 'Un jour en enfer' of een Dag in de hel, een titel die de tragedie van 22 augustus 14 in Belgisch Luxemburg goed weergeeft. Meer dan 65 000 soldaten werden toen uitgeschakeld. Wij kregen exclusief voor ons blad twee tekeningen van Xavier Van Erp.

Deze beelden zullen opgenomen worden in de documentaires om het onderdeel 'getuigenis' te animeren. Deze originele voorstelling zal het menselijk drama van het conflict goed in beeld brengen. De twee tekeningen die we van TV Lux kregen, illustreren de moord op een burger in Maissin, voor de ogen van zijn dochtertje, en het gevecht van kapitein Galet-Lalande die tijdens de slag van Neufchâteau getroffen werd door 11 kogels. En hij zal als bij wonder overleven. Het vervolg in de volgende uitzendingen!

Maissin

Fourneau Saint-Michel

In het hart van de Ardense bossen, ontdekt een authentiek erfgoed van de Waalse plattelandswereld van de 19de eeuw.

Agenda van onze animaties :
www.fourneausaintmichel.be

Domein Fourneau Saint-Michel
Fourneau Saint-Michel, 4
B-6870 Saint-Hubert
+3284 21 08 90
musees@province.luxembourg.be

PROVINCE DE LUXEMBOURG

Tekst: **Adélaïde Delberghe** en **Jacques Cornerotte**

De Ardennen in tuinen

We hadden als kind allemaal wel een familielid, grootvader of grootmoeder die met veel liefde een bloeiende boomgaard of vruchtbare moestuin onderhield en er telkens weer in slaagde om het mooiste fruit en de lekkerste groenten op tafel te zetten.

Dahlia's, gladiolen, geduldig gesnoeid bukshout, myosotis, bloemen uit onze kindertijd, naast al die lekkere kolen, wortelen, prei, radijsjes en sla... Waar zijn jullie gebleven? Luxemburg en tuinieren, dat ging altijd al goed samen.

Tuinieren is een soort filosofie. Een rustgevend ritme, volharding, intens genieten... dat is de beloning van al wie de aarde met zorg omringt. Het is trouwens geen luxe om te kunnen eten wat men zelf produceerde door een beroep te doen op de welwillendheid van moeder Natuur. Een zomerse feesttafel versieren met eigen bonte bloemen, of zelfs een heel dorp, is een geluk dat iedereen zou moeten kunnen kennen.

Sommige leggen er zich met veel overgave op toe. Een - helaas te vluchtige – kennismaking met deze gedreven tuiniers maakt het leven mooier, zachter. Omdat ze wat men noemt 'groene vingers' hebben. En omdat ze een heuse passie hebben voor hun favoriete vrijetijdsbesteding.

Tuinen voor **uzelf**, voor **de anderen**, voor **de natuur**

"Onkruid is een plant waarvan de deugden nog niet zijn ontdekt"

R.W. Emerson

De tuin van een leven

André Poncin is de zoon van landbouwers. Zijn kinderjaren bracht hij door op het ritme van de seizoenen, van maai tot ploeg, van lente tot herfst. Hij kende nog die extensieve landbouw die, in de Ardennen, meer met overleven dan met iets anders te maken had. Eind de jaren tachtig wil André zijn appartement inruilen voor een huis in het dorp. En hij vindt in Lahérie, een dorpje bij Neufchâteau, een woning waar nog veel werk aan is, maar met een grote tuin. Hoewel dat eigenlijk meer braakland is bij de aankoop. Maar het doet er niet toe. Hij weet zeker dat hij *"een geweldige manier om gelukkig te zijn"* heeft gevonden.
"En op een dag", vertelt André, *"zal ik een doorslaggevende ontmoeting hebben. Met een man met veel gezond verstand, die al een hele weg aflegde in de kennis van de wisselwerking tussen planten. Dat zal voor mij een openbaring zijn, hij wordt een beetje mijn leermeester."*
Hij is zich sterk bewust van wat er speelt als biodiversiteit verloren gaat. En dus zet André alles op alles om zijn eigen eden uit te bouwen. Hij documenteert zich goed, pluist alles uit waar hij de hand op kan leggen.

Hij was altijd al nieuwsgierig naar alles wat met de natuur te maken had en begint met veel geduld zijn huis en tuin in te richten, met de nodige gastvrijheid voor vogels, insecten, egels en die hele kleine wereld die zo nuttig is om gezond te kweken met het grootste respect voor de natuur zelf.

André staat op en gaat slapen met zijn tuin. Hier samen met hem in februari even rondlopen, is meteen een goede les in geduld, waarneming en nederigheid. Nederigheid, ja, vooral in de blik van de man die vol vuur vertelt over dit tuinavontuur waar hij zich nu al meer dan twintig jaar geleden aan waagde. De uitgever uit Neufchâteau Weyrich weet heel goed wat hij doet als hij André en Marc Fasol inschakelt om een werk te schrijven dat veel bijval zal kennen. *"Astuces et secrets de jardiniers"* bevat dan ook heel wat tuinweetjes en -kneepjes waarmee het grote publiek aan de slag kan om op een natuurlijke en eenvoudige manier een boomgaard, een moestuin of een bloementuin te onderhouden met de hulp van alles wat de natuur het best doet op het vlak van biologisch evenwicht. In 2008 zal de strip van Jean-Claude Servais *'Le jardin des glaces' (De Ijstuin)* uitgebreid de tuin van André en Françoise opvoeren.
En het is voor André en zijn echtgenote een groot genoegen om hun klein – hoewel toch 60 are groot – paradijs open te zetten voor al wie gepassioneerd met 'natuurlijk' tuinieren bezig is. In het mooie seizoen is het een ware lust voor het oog en de neus van de vele bezoekers die komen kuieren in de lanen van deze tuin, die zijn gelijke niet kent.

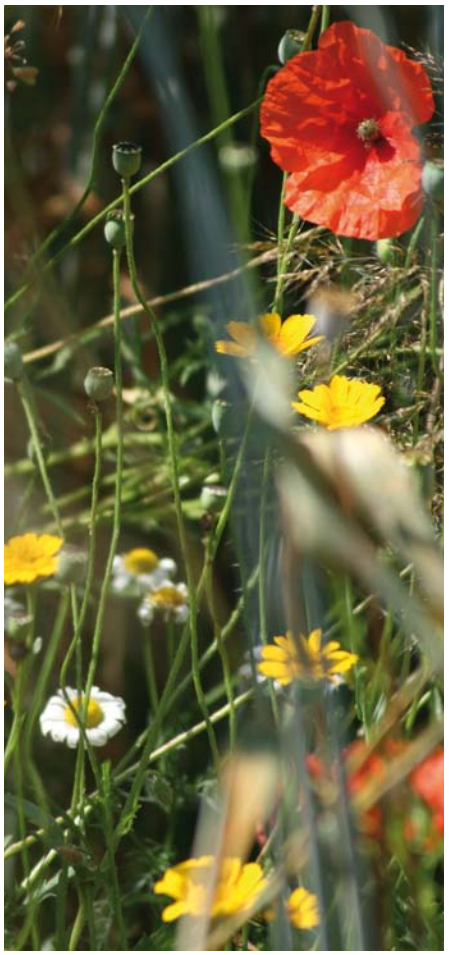
[1] *Jean GIONO: Uit "De man die bomen plantte" (L'homme qui plantait des arbres – Folio Junior, Gallimard, Paris, 1999).*

Laat de natuur u een duwtje geven

Maar wat is dat eigenlijk een natuurlijke tuin? Ik hoor ze al, de fervente aanhangers van de 'rechte lijn', de kreten van afschuw bij de gedachte aan het geringste onkruidje of planten die niet netjes naast elkaar staan. Rustig maar, het is gewoon zaak om de juiste teelten te combineren, om aan bodembedekking te doen, het afval te composteren tot een 100% natuurlijke meststof, het werk van de bijtjes, vogels en egels te bevorderen door ze de nodige ruimte te geven, het sproeien te beperken,... Het zijn allemaal eenvoudige gebaren, maar zo moeten er geen chemische toestanden aan te pas komen.

De tuin van de kinderen

In Meix-devant-Virton vertelt **Gudrun Cappelaere**, die les geeft aan de gemeenteschool: *"Er wordt nu met veel minder gevoel en gewoon minder getuinierd dan één of twee generaties geleden. De ouders van de leerlingen zijn jonge stellen die allebei buitenshuis werken en niet altijd de tijd hebben voor een moestuin. Zo ontstond de idee om samen met de kinderen een pedagogische tuin aan te leggen. Dat is onze manier om ze weer tot de natuur te brengen door de cyclus van de seizoenen te volgen."* En dus werd een klein perceel naast de school aangelegd. "*Ik herinner me die verwonderde blik van de kinderen toen een landbouwer uit de streek de aarde kwam omploegen met de ploeg die door een meegaande Ardenner getrokken werd,"* vertelt Gudrun verder. Beetje bij beetje hebben de kinderen zich de ruimte eigen gemaakt, door met de hand te zaaien en aan te planten.

Kleine fruitbomen, bloemen, hagen van inheemse soorten, moestuin. maar ook een waterpartij. Deze werd al snel veroverd door kikkers en bleek algauw een zeer levendig milieu, dat aangedaan werd door een onwaarschijnlijke hoeveelheid insecten (af en toe maken ook 'waterjuffers' hun opwachting). Alles wat de kinderen doen, wordt in de klas besproken, want hun nieuwsgierigheid moet blijvend gewekt worden. Ze kunnen wild enthousiast zijn, maar ze moeten ook de nodige uitleg krijgen over de wisselwerking, gesensibiliseerd worden voor het natuurlijke, trachten anders te denken.
Voor Anne Léger, die instaat voor het project voor Cuestas, staat heel wat op het spel: *"de kinderen moeten weer weten wat natuur is, besef hebben van de rijkdom van die natuurlijke tuinen en een veel algemenere kijk krijgen op alles wat de natuur lichaam en geest te bieden heeft. "*

De tuin voor uitwisselingen

We gaan ook een kijkje nemen in Martelange, waar het Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn het initiatief nam. **Lara Carlier** leidt ons rond in de gemeenschappelijke tuin op een goed gelegen terrein achter het gebouw van het OCMW. Drie jaar geleden alweer werden hier acht percelen van 40 m² aangelegd die bewerkt worden door een vijftiental mensen, met steun en advies van Christine Leclerc van het Natuurpark Haute-Sûre – Forêt d'Anlier. Zij vertelt ons: *"Niet zo lang geleden hebben we een tiental opgehoogde bedden aangelegd waar oudere mensen en kinderen wat fruit en groenten kunnen telen op een goede hoogte."* Ze mochten gereedschap gebruiken van amateur-tuiniers en er werd een gemeenschappelijk perceel aangeplant met kleine fruitbomen (frambozen, aalbessen,...), tot groot plezier van de kinderen die soms met hun ouders meekomen naar dit stukje groen.

Ook hier ligt de nadruk op gezond eten (sommige gezinnen hebben het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen), maar Lara beklemtoont ook sterk het gezellige aspect van deze tuin. *"Bovendien, gaat ze verder, "zetten ook de politieke vluchtelingen die we opvangen, al snel de schouder onder het project."* En Lara vertelt ons hoe een koppel Guinezen niet zonder verbazing ontdekte wat een tuin was, want dat kennen ze in hun land niet!

Het ging er meteen als vanzelf heel gemoedelijk aan toe: er werden planten, zaadjes, tips uitgewisseld, en een handje toegestoken als het nodig was. *"Deze tuin brengt echt veel samenhorigheid, wat wij erg belangrijk vinden"*, zegt Lara. Het gebeurt vaak dat de mensen met elkaar kletsen en dingen uitwisselen rond de percelen fruit en groenten. Ze hebben zelfs het initiatief genomen om een vieruurtje te organiseren tijdens het mooie seizoen.

jardins & potagers naturels en Luxembourg belge

Een wedstrijd om de aandacht te trekken

De wedstrijd voor natuurlijke tuinen en moestuinen en de opentuinendag die de twee lokale actiegroepen (Groupes d'Action Locale "Haute Sûre – Forêt d'Anlier" en "Cuestas") tot nu toe altijd organiseerden, wordt dit jaar opgezet door de Provincie en de FTLB.

Hij is bedoeld voor moes- of siertuinen (of allebei samen) waarin alles in het werk gesteld wordt om het natuurlijk evenwicht zo goed mogelijk te bewaren.

Er zijn een twintigtal tuinen ingeschreven, wat ongetwijfeld mooie ontdekkingen belooft.

De jury van specialisten zullen ze tussen 23 juni en 4 juli bezoeken en op 10 augustus vindt de dag van de open natuurlijke tuinen en moestuinen plaats. Dit wordt voor onze tuiniers de kans om hun 'kleine rijk' aan iedereen te tonen, hun aanpak uit te leggen en, wie weet, fans te werven. Bernard de Clairvaux zei al dat bomen meer konden bijbrengen dan boeken. En als het geluk nu eens in de tuin te vinden is? Pak dus die spade, riek, schoffel en hark beet. En vooral, geniet van en in uw tuin!

www.parcnaturel.be
www.cuestas.be

De FTLB organiseert nu al meer dan 30 jaar de Challenge 'Luxembourg province propre et fleurie'. Dankzij de vlotte samenwerking met de Provincie, haar cel 'duurzame ontwikkeling' en de intercommunale vereniging AIVE, boekt deze jaarlijkse bloemen- en groenwedstrijd altijd weer hetzelfde succes. Dit jaar werd het startschot op 21 maart gegeven, met 21 juni als einddatum voor kandidaturen. Opgelet, alleen een hele stad of een heel dorp kan ingeschreven worden. Maar het loont meer dan de moeite, met prijzen van 250 tot 1000 euro! Daarvoor wil een beetje bloemenliefhebber wel eens de lat hoger leggen.

Laten we eens polsen hoe ver sommige gaan in hun passie.

Buisson

Laneuville-au-Bois

Paul en Hélène Petit en Michel Nollet

Fleur **onze dorpen** op, fleur **ons leven** op!

Buisson, Roupage en Thimont koesteren zich op de hoogtes van La Roche, in de buurt van Ortho. Hoewel ze niet zo ver van grote verkeersassen liggen, zijn het drie discrete dorpen die één en al rust en kalmte ademen. Een flinke dosis passie deed de rest en na de hartendiefprijs van de jury in 2009, volgde een eerste prijs in 2011 èn in 2013.

Een straf team

Dat succes is vooral te danken aan **Paul** en **Hélène Petit**, **Josiane** en **Michel Nollet**, vier dynamische gepensioneerden met een grote passie voor bloemen. Vier andere dorpsbewoners begieten al die weelderige bloei. Er komt best heel wat bij kijken. Dat bevestigt ons Paul Petit: *"Soms staan we zelfs 's nachts op om de bloemen af te dekken tegen de vrieskou!"*

"Eind oktober worden de inhoud van alle bakken, de teelaarde en planten verzameld om te verwerken in de compost die later zal gebruikt worden. Alles helpt om te besparen en het is trouwens ook goed voor de natuur."

Vanaf 15 februari komen de zaadjes priemen in de milde warmte van de huizen van het team. Daarna gaan ze naar de serres, om partij te trekken van de schuchtere winterzon. Tweeduizend afrikaantjes, tuinbalsems en zonnehoeden... voor onze vier kameraden vliegt de winter voorbij. De geraniums en hangpetunia's worden dan weer gekocht. Een mens kan nu eenmaal niet alles zelf doen. Behalve dan de houten bakken, die de deskundige handen van de groene musketiers zelf maken.

Ook de vzw Le Vinal en de gemeente La Roche dragen elk nieuw seizoen een financieel en materieel steentje bij.

Laneuville-au-Bois heeft zijn naam niet gestolen. Dit dorpje dat tot de gemeente Tenneville behoort, ligt afgelegen in het midden van het bosmassief van Saint-Hubert. Vroeger waren hier geduldige en discrete klompenmakers aan het werk. Dat verklaart waarom de klomp een vast thema is in de bloemstukken die de straten sieren. Elke portiek van de drie ingangen heeft zijn eigen symbool: de klomp natuurlijk, en verder de zwarte ooievaar die, en dat staat nu wel vast, nest in de omgevende hoogopgaande bossen, en de 'mochons' (Waals voor mus). De portieken werden getekend door de heer De Gottal, een inwoner van Laneuville, en werden uitgevoerd door een siersmid uit Arville.

Hier zetten een twintigtal vrijwilligers al hun talent en knowhow in om het dorp letterlijk in de bloemetjes te zetten. De keuzes worden eind februari - begin maart gemaakt. Enkele mensen zaaien thuis bloemen, maar de meeste bloemen worden gekocht. Om hun actie te financieren, organiseren de vrijwilligers jaarlijks een souper en zamelen ook geld in door de verkoop van steunkaarten. De gemeente

Sohier

Tenneville draagt bij in de aankopen en stelt het dorp ook bakken ter beschikking.

Laneuville-au-Bois neemt deel aan de Challenge sinds 2008 en staat momenteel zesde.

Op de grens van de Famenne en de Ardennen stuiten we op Sohier (gemeente Wellin). Het behoort tot de Mooiste Dorpen van Wallonië. En dat is geen toeval. De architectuur van kalksteen die zo kenmerkend is voor de streek, de ene hoeve die al fraaier is dan de andere, wondermooie vergezichten, het kasteel, het park en het vijftiental opmerkelijke bomen maken van Sohier een plek die wat buiten de tijd lijkt.

Prestigieus palmares

Sohier won de Challenge voor het eerst in 1999. Sindsdien stond het dorp al twaalf keer op het hoogste trapje. Om maar te zeggen ... In 2002 en 2006 vertegenwoordigde het België op het Europees kampioenschap van de Entente Florale (www.entente-florale.eu) waar het twee keer de zilveren medaille wegkaapte.

Maar wie zit daar toch achter?

Maker van dat succes en spil in de hele opzet, is **Michel Detry**. Hij is technicus en industrieel ingenieur in de tuinbouw en gaf een dertigtal jaar les. Onze man weet dus wel wat af van bloemen. *"Toen ik hier voor het eerst aankwam, 33 jaar geleden, viel het mij op dat zoveel huizen met bloemen waren versierd. Ik heb navraag gedaan of er een provinciale wedstrijd bestond en zo is het allemaal begonnen"*, vertelt Michel. Intussen is een hele weg afgelegd!

De gemeente geeft financiële steun en het helpend handje van de gemeentearbeiders is altijd welkom. Michel Detry kan ook rekenen op vrijwilligers uit het dorp voor het ontwerp van de dragers, de aanplantingen, de schoonmaak, het onderhoud van de perken en het begieten. En dat is geen klein bier.

Uitbouw

De eerste zaadjes worden geplant omstreeks 20 januari. De oude moestuin van het kasteel is daar erg geschikt voor. De vroegere serre, waar vroeger wijnranken stonden, werd afgebroken en door andere serres vervangen. En geloof ons, er is veel plaats nodig om de 15.000 plantjes te telen die het dorp in het mooie seizoen zullen kleuren. De potaarde, de graantjes en stekken die moeilijker te telen zijn, worden gekocht. De perken worden pas na 15 mei aangelegd. *"We zijn altijd bang voor een laattijdige opdoffer van de natuur."*

En de ideeën?

"Ik probeer elk jaar nieuwe ideeën en een ander thema te vinden, met telkens een knipoog naar onder meer sportevenementen."

Een tip voor 2014, Michel?
"We konden natuurlijk niet om de wereldbeker voetbal in Brazilië heen. Maar ik zou daarnaast ook een ander thema willen invoeren dat eigen is aan elke grote hoeve van het dorp. Meer wil ik niet kwijt, kom deze zomer maar zelf kijken."

De bloemenwandeling

Elk jaar organiseert het comité eind juli – begin augustus een rondleiding van twee uur langs de bloemencreaties in het dorp.

Succes verzekerd

"De bebloeming van het dorp lokt elk jaar veel volk", beklemtoont Michel. "Van het begin van de zomer tot eind september komen zowat 2000 mensen ons dorp bezoeken. En we stellen vast dat velen ieder jaar terugkomen om de nieuwigheden te ontdekken."

Het is maar dat u het weet!

Michel Detry – +32 (0) 477 61 64 82
www.sohier-village.be

Tekst: **Kevin Hazard**

HET LABYRINT
VAN BARVAUX-SUR-OURTHE

VERRASSEND en altijd DOLLE PRET ...

Doolhoven spreken al sinds mensenheugenis tot de verbeelding. Op een brok mammoetivoor in de prehistorie of sinds de vierde eeuw op de vloer van kathedralen ... ze hebben zoveel beschavingen gefascineerd en beroerd. En natuurlijk ook in de Ardennen, het land van legendes en raadsels. Het is dus niet verwonderlijk dat Jean-Luc Arendt op een dag het plan opvatte om er een maïslabyrint aan te leggen. We zijn intussen 18 jaar verder en het publiek blijft maar komen. Elke zomer leeft klein en groot zich uit in deze doolhof van elf hectare. Ze lopen naar hartenlust verloren en beleven een superleuke dag met het gezin of vrienden. Dit Labyrint is echt betoverend, en is toveren geen kunst? Een gesprek met Fabienne Delvaux, verantwoordelijke van het Labyrint, Janick en Sophie, scenografe en scenariste van de editie 2014, en Laetitia, actrice.

FABIENNE DELVAUX en JEAN-LUC ARENDT

In het hart van het Labyrint

VAN AAR TOT MAÏS

Fabienne is één van de twee verantwoordelijken van het Labyrint. Ze werkt er samen met Jean-Luc sinds het in 1997 werd aangelegd. In die tijd werd het project op de sporen gezet door de Jonge Economische Kamer van Durbuy, waar ze toe behoorden. In 1998 richten ze de vzw Labytourisme op. Toen een locatie moest gezocht worden, viel de keuze op Barvaux: *"We wilden weer de schijnwerpers richten op deze gemeente die toen in de schaduw stond van Durbuy. Vandaag komt het Labyrint ook het kleinste stadje ter wereld ten goede. Bezoekers brengen meestal een halve dag door in het Labyrint en een halve dag in Durbuy. De twee activiteiten vullen elkaar dan ook goed aan."*

Het Labyrint kan het hele gezin bekoren. Het koppelt natuur aan cultuur en ontspanning. Het concept is eenvoudig: *"Een reusachtige natuurlijke doolhof, waarin acteurs her en der toneelstukjes opvoeren om af te sluiten met een grote finale."* Elk jaar schetst het Labyrint een andere wereld rond een origineel verhaal. De bezoeker begint aan een heus avontuur en wordt van in het begin meegesleept in een boeiende zoektocht.

EEN LOKALE VOLTREFFER MET INTERNATIONALE WEERKLANK

"Het concept van het labyrint sloeg ook al snel aan in het buitenland. Zo hebben wij tussen 2007 en 2012 twee labyrinten beheerd in Canada. Maar enkel toezicht houden, is niets voor ons. Daarom hebben we het daarbij gelaten. We krijgen echter zoveel aanvragen uit bijvoorbeeld Portugal, Nederland, Frankrijk … en dus werken we nu in een structuur die het franchiseconcept uitwerkt."

ALTIJD WEER NIEUW

Per definitie is het Labyrint elk jaar weer nieuw. In 2014 wordt het ingenomen door buitenaardse wezens. Maar er zijn nog meer nieuwigheden. Ook de tweede doolhof, het 'Labyrinthe des Portes', dat kleiner maar ingewikkelder is dan zijn grote broer, wordt vernieuwd: *"Een deel van het parcours zal de zintuigen prikkelen. Zo moet een etappe blind en een andere op blote voeten afgelegd worden. Naast de twee labyrinten worden ook biologische moestuinen aangelegd. Deze worden een uitstalraam van alles wat thuis kan gekweekt worden, zelfs in de stad."*

ER EVEN GEWOON TUSSENUIT

"Het Labyrint doet even alle zorgen vergeten. Vandaag moet het allemaal zo snel gaan. Fouten mogen niet meer en de kortste weg is de beste. In het Labyrint zijn vergissingen toegestaan. Je mag zelfs op je stappen terugkeren, de tijd nemen om na te denken. Het is een moment om uit te blazen, het hoofd helemaal leeg te maken en gewoon te genieten."

DE SLEUTELS VAN DE REATIVITEIT

Hoe slagen de verantwoordelijken erin om elk jaar weer met een nieuw Labyrint uit te pakken? *"Eerst en vooral moet een thema bepaald worden. Dit wordt gekozen op basis van de wensen van de bezoeker, zo rond augustus. Dan wordt een scenarist gezocht die de leidraad zal schrijven. De criteria zijn altijd dat het een zoektocht moet zijn voor de bezoeker, met originele personages, verschillende sfeerbeelden en geschetste decors. Daarna wordt de doolhof zelf uitgetekend volgens het thema. Dit ontwerp gaat dan naar de architect die een eerste doolhof aanlegt met de lanen en de toneelruimtes."* Daarna bepalen Fabienne en Jean-Luc de moeilijkheidsgraad van het labyrint met de afsluiting van een aantal ingangen. *"Intussen werken de scenarioschrijver en de regisseur verder de wereld uit die gestalte zal krijgen in het Labyrint, en die de acteurs tot leven zullen brengen."*

JANICK DANIELS en SOPHIE SCHNEIDER,
een onaards duo

Het scenario van de buitenaardse wezens is het werk van Sophie. Naast scenario's schrijven, acteert ze ook nog en heeft ze een kroniek op de radio. Ze is dus van verschillende markten thuis. Janick Daniels regisseert voor de derde keer het Labyrint. De twee duizendpoot-vrouwen nemen ons mee achter de schermen van het decor.

VAN KONINGIN EN HERTOGIN TOT ORKESTLEIDSTER

Sophie en Janick werken al 25 jaar samen. Ze ontmoetten elkaar op het Conservatorium van Luik en kennen het Labyrint goed. Ze schreven er scenario's, regisseerden taferelen en speelden er zelfs onder meer in 1998, in "Alice in Wonderland". Sophie vertolkte de hertogin en Janick de koningin. In die tijd liepen de acteurs rond in de doolhof. Vandaag hebben ze elk hun eigen plekje met een decor. *"In 2014 zal de wandeling echter een grote comeback maken in een bepaalde vorm"*, vertelt Janick ons, zonder daarom alles te onthullen.

Hoe put u uit uw respectieve ervaring voor het Labyrint van dit nieuw seizoen?

Sophie: *"Het schrijven gaat makkelijker. Omdat wij het Labyrint al kennen als actrice, scenariste of regisseur, hebben wij een algemene kijk op het concept. We weten waar het spel moeilijk is."*

Janick: *"Je moet met tal van elementen rekening houden. Bijvoorbeeld dat de acteurs in openlucht spelen, in alle weersomstandigheden, soms meer dan vijftien keer per dag, voor alle soorten publiek... De acteurs moeten zich telkens weer vernieuwen en zich doorlopend aanpassen. Ze spelen soms voor 2 toeschouwers en soms voor 200. Dat hardt je. Het is alsof je in één seizoen 250 voorstellingen speelt. Dat is uitputtend en tegelijk zo boeiend."*

Hoe schrijft iemand een scenario voor het Labyrint?

S.: *"Je moet een verhaal schrijven dat steek houdt, maar dat door gelijk welk personage kan ingevuld worden, want we weten natuurlijk niet in welke volgorde de bezoeker ze zal tegenkomen. De toeschouwer moet voortdurend vorderen in de zoektocht zonder daarom eerst het ene en dan het andere personage te moeten ontmoeten. De tekst moet dus verschillende taalniveaus hebben, want het publiek is erg ruim en iedereen moet het boeiend en leuk blijven vinden."*

J.: *"De tekst moet de acteur ook de mogelijkheid geven om fysiek te spelen. Hij moet eenvoudig zijn, zodat de acteur niet gevangen zit en wat kan improviseren naargelang de reacties van het publiek. De acteur moet spontaan kunnen zijn en zich kunnen aanpassen zonder uit het kader te stappen."*

Is het nodig om in overleg te werken?

S.: *"Ja, want een personage schrijven, betekent ook de wereld er rond uitwerken. Het is denken aan de manier waarop het gekleed is, zich verplaatst. Janick en ik moeten van meet af aan op dezelfde golflengte zitten."*

J.: *"Ook al beslis ik uiteindelijk (ze lachen)! En het gaat ook niet enkel om ons twee. We zijn omringd door een heel team. Zo staat Bruce Ellison in voor de choreografie, de gevechtsscènes en de muziek... een kleurrijke figuur! En er is Marie Colette die voor elk personage een kostuum maakt, terwijl er toch drie acteurs dat zelfde kostuum zullen aantrekken en het ook aan het weer moeten kunnen aangepast worden. En tot slot is er Coline Legros, die de maskers ontwerpt."*

Wat wil u de bezoekers meegeven?

J.: *"Dat ze kunnen lachen, verrast worden, dat er een wisselwerking is tussen publiek en personage. Het moet echt leven. Het Labyrint is een mooie eerste benadering om het kind zin te geven om naar het theater te gaan. Wat ik ook graag zie, is hoe mensen elkaar helpen. Dat geeft weer betekenis aan het woord communicatie buiten de virtuele wereld."*

S.: *"We willen dat iedereen hier plezier beleeft, op elke leeftijd, zonder dat een Bugs Bunny moet opdraven. Hier zijn het echte acteurs. Geen grote sensatiemachines, maar iets menselijkers, intiemers, voor uitwisselingen."*

LAETITIA HÉRION, ACTRICE

Het Labyrint? Dat is doen wat ik echt, echt graag doe!

Laetitia is afkomstig van Erezée. Ze volgt eerst artistieke opleidingen tot animatrice-actrice in Parijs, vestigt zich daarna in Brussel om dan weer in Marche-en-Famenne te gaan wonen. Deze veelzijdige artieste (zang, dans, comedy, schmink) speelde de architecte Maya in 2012 en knutselsmurf in 2013. Ze vertelt ons hoe ze haar vak als actrice beleeft in het Labyrint.

"Mijn grootste plezier is laten lachen. In het Labyrint is de interactie met het publiek werkelijk magisch. Maar het is daarom niet altijd vanzelfsprekend. Het is een echte uitdaging die doorzetting vraagt. We spelen scènes van een dikke tien minuten, met een pauze van zeven minuten. Als ik uit mijn loge kom, midden in het maïsveld, staat nooit twee keer hetzelfde publiek voor mij. Zo leer ik mij aanpassen. Het slorpt veel energie op. Je bent ook erg verantwoordelijk, want je staat de hele dag alleen. Pas op het eind komen alle acteurs samen. Dat is erg belangrijk voor mij. Dan kan ik de anderen zien, weten hoe zij hun dag doorbrengen ... Als ik daar werk, zet ik mij in 'Labyrint-modus'. Ik sluit me af van de rest, ga vroeg slapen, logeer ter plaatse met de andere acteurs. Dat is een heel andere levenshygiëne! Je leeft drie maanden lang in een andere wereld, maar het loont zeker de moeite!"

Barvaux-sur-Ourthe • C1

LE LABYRINTHE
rue Basse Commène - B-6940 Barvaux-sur-Ourthe
+32 (0)86 21 90 42
www.lelabyrinthe.be

MISSIE 2014:

Een ruimteveer stort neer in Barvaux !

We zijn in 2014. Het rustige dorpje Barvaux-sur-Ourthe is getuige van een buitengewone gebeurtenis. Buitenaardse wezens, die tot nu toe alleen in de verbeelding bestonden, zijn nu in het echt verschenen. Ze zijn neergestort in het Labyrint van Barvaux. Wie in het veer zit? Een robot en een buitenaards wezen. Dat veer mag dan wel stevig geweest zijn, het bleek niet bestand tegen de vreselijke schok van het ongeval. Gelukkig kan de robot het herstellen. Maar dat zal tijd vragen. Om zich bezig te houden, beslist zijn metgezel om de omgeving te verkennen ... Maar wat een idee ook om zich in de eindeloze lanen maïs van het Labyrint te wagen. Hij loopt hopeloos verloren. Hij heeft geen enkel houvast en is dus in gevaar. Zijn uren zijn geteld. Wie zal hem kunnen redden?

Vanaf 5 juli tot 5 oktober 2014

Auberge de la Ferme: uniek want... veelzijdig!

AUBERGE DE LA FERME

Zijn gastronomisch restaurant
"l'Auberge de la Ferme"...

Door de seizoenen geïnspireerde keuken, gastronomische menu's, de gerechten in restaurant l'Auberge de la Ferme danken hun smaak en aroma aan hun regionale herkomst.

Zijn 6 categorieën kamers
in zijn hotels...

Elk comfortniveau van de kamers heeft zijn overeenstemmende prijs. Deze verschillen garanderen een aanbod voor ieders smaak en budget.

TAVERNE DE LA FERMETTE

Zijn regionale keuken in de
"Taverne de la Fermette"...

Met zijn groot terras en talrijke tafels in een typisch Ardense sfeer heeft de Taverne zich gespecialiseerd in een "regionale brasseriekeuken".

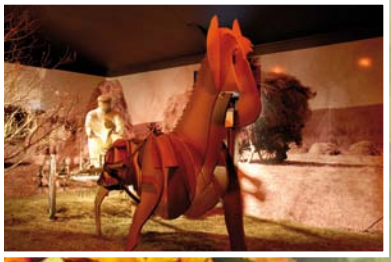
La Boutique ardennaise
La ferme Boreux vous suggère...

Zijn regionale producten in de
"Boutique Ardennaise"...

De Boutique is gewoonweg een schatkamer van de goede smaak. Zowel wat betreft voeding, dranken of kunstambachtelijke producten uit de provincie Luxemburg...

Zijn rondleiding
"Agri-Musée"...
en zijn dierenpark "
Entre Ferme & Forêt"...

Beleef een boeiende reis...

...door de tijd, ontdek in het Agri-Museum oude Ardense ambachten, in opstellingen vol kleur en klank!

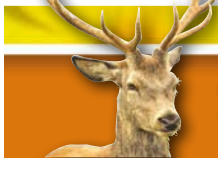
...met een treintje door het dierenpark, ontdek meer dan 40 in- en uitheemse diersoorten, op meer dan 40 h!

Profiteer van onze themaprijzen, maand na maand!

Denken al uw verblijven te reserveren : beschikbaarheden en informaties op de 061/46 10 00

Voor elk pakket krijgt u een cadeau aangeboden!

Auberge de la Ferme - Rue de la Cense, 12 - B 6830 Rochehaut sur Semois
Tel 061 46 10 00 • secretariat@aubergedelaferme.com

www.aubergedelaferme.com

www.graphicrea.be

Tekst: **Jacques Cornerotte**

"Leven is een dorp" schreef Louis Aragon ooit [1].

Ja, het dorp. Van de Ardennen of elders. Dat dorp waar ietwat ontwortelde stedelingen van dromen. Het dorp dat links blijft liggen, omdat het zonder toekomst lijkt, het dorp langs een weg die nergens heen leidt. En deze therapie van de onbewuste spijt, die zelfbegoocheling om het allemaal zwarter voor te stellen dan het is, om zichzelf te overtuigen dat het een goede beslissing was om weg te gaan. Nee, niet uit het paradijs, maar uit de hel ... Gelukkig is het nog niet zover. Met de nadruk op nog.

In de Ardennen, WAAR EEN DORP NOG EEN DORP IS

Dingen veranderen nu eenmaal. Niets aan te doen. Jean-Pierre Le Goff eindigt zijn boek *"La fin du village"* met een heldere en tegelijk bittere vaststelling: *"We hebben een volk gekend dat we nooit meer zullen terugzien"*.[2] Mutatie na mutatie brokkelt het ideale dorp stilaan af, verliest zijn identiteit, is een buitenwijk van grote steden geworden. Zijn oude kern loopt beetje bij beetje leeg, ten voordele van de nieuwe verkavelingen waar de 'viergevel' hoogtij viert, omringd door een haag van levensbomen of taxus.

De landbouwers trekken zelf weg uit het dorpsgebied, want het moet altijd maar groter en in de dorpskern is de ruimte geteld. Dat tast ook het sociaal weefsel aan. Zodra de televisie binnen opengaat, gaan buiten de luiken dicht. Maar er resten nog enkele enclaves, overblijfselen van dorpen in de rand van een regio waar nog dialoog is. Daar worden buren nog ongerust als een oude dame op een dag haar luiken niet opendoet. Ze bellen aan, om zeker te weten of alles in orde is. In de zomer hangen hier nog buren over de haag, kletsend over de regen en de kleine dingen van alledag. De kleine winkels zijn verdwenen, de auto is een noodzaak om naar het dorpje ernaast te gaan. Het openbaar vervoer is een schaars goed geworden. En dan hebben we het nog niet over de vastgoedprijzen die de pan uit swingen, zodat jonge gezinnen met een bescheiden inkomen niet in hun geboortedorp kunnen blijven wonen omdat stedelingen die snakken naar groen zich op die 'aardige typische oude gebouwen' storten. Maar opgelet! Wee degene die zijn koeien een drolletje laat maken aan de oprit van hun schattige fermette[3]. De klokken van de kerktoren die het uur slaan of het ochtendlijke gekraai van de haan wordt nog maar net getolereerd.

Zie ik het te somber in? Nee, het is vaak echt zo. Wat betekent het dorp van gisteren nog? Wat roept het dorp van vandaag op? Een nieuwe solidariteit? Oude familievetes? Een heruitgevonden dorp voor sommigen. Een dorp als schuilplaats voor anderen. Hoe zien we de straten nog die onze woonplek omringen?

We blijven maar zeuren over die verkleinde wereld, over die microkosmos waar zowel het slechtste als het beste te vinden is, van overvloed maar ook ontbering. In zijn boek "Gens de Campagnol" nodigt Christian Combaz[4] ons met een reeks portretten uit om te luisteren naar de stem van een platteland die weinigen nog horen. Erg conventioneel zijn ze wellicht niet, maar wel representatief.

Lavacherie

Marcourt

Roumont

Een cultureel project

Dat zette de 'Bibliothèque départementale des Ardennes' van Charleville-Mézières, de 'Bibliothèque itinérante de la Province', de 'Conseil Général des Ardennes' en de FTLB aan om zich over onze dorpen te buigen en hun hele culturele en landelijke erfgoed op te waarderen. Die dorpen die zoveel auteurs inspireerden. André Dhôtel, Jean Rogissart, Thomas Braun, Marcel Leroy, Jean Mergeai, de betreurde Alain Bertrand en zoveel anderen hebben, elk op hun manier – poëtisch, romantisch, ironisch –, het dorp en zijn stoet van aangrijpende bewoners bezongen.

Hier is het de bedoeling om genres te mengen. De tekst vult het beeld aan, met respect, humor en tederheid. De eerste, inleidende stap op de weg naar meer: de opmaak van een kalender van de grote culturele evenementen die beide regio's organiseren.

Een honderdtal Franse en Belgische dorpen worden momenteel gefotografeerd om het geraamte te vormen, zowel van de kalender als voor literaire animatie in alle hoeken van de Ardennen. Christian Deblanc en Dominique Linel zetten de schouders onder dit werk voor Belgisch Luxemburg en het resultaat is meer dan veelbelovend. Het is een reeks van

Les Bulles

BIBLIOTHÈQUE PROVINCIALE
B-6900 Marche-en-Famenne
+32 (0)84/31 53 90
www.bibliotheques.province.luxembourg.be

BIBLIOTHÈQUE DÉPARTEMENTALE DES ARDENNES
F-08000 Charleville-Mézières
+33 (0)3 24 56 03 76
http://bda.cg08.fr

Chassepierre

instant opnames, evenveel momenten van rust en intimiteit in het hart van de dorpen. We kijken uiteraard al erg uit naar de vrucht van al dit verzamelwerk.

Een lijn van prentkaarten

Faites une fleur à l'Ardenne. On vous donne la vue. Donnez-nous la légende of Prijs de Ardennen aan, Door uw eigen ogen, Het bijschrift bedenkt u zelf. Een mooie formule die alle aandacht van een beroeps verdiende. Het idee? Het publiek een reeks ontwerpen van prentkaarten voorstellen met de vraag om er zelf iets bij te schrijven. De verbeelding de vrije loop laten om deze beelden van de Ardennen nog meer tot leven te brengen. Niemand minder dan Christian Collet, aan wie we eerder al een portret wijdden in Blik op de Ardennen, staat in voor de uitgave, met de hem bekende ernst en beroepsijver. Deze reeks postkaarten, onder de naam "Marque Ardenne" zal zonder enige twijfel haar rol van ambassadeur spelen tijdens alle nu al geplande manifestaties: een schrijf- en fotowedstrijd, schrijfworkshops. Tentoonstelling van de foto's die in de komende weken verzameld worden, ontmoetingen met auteurs aan beide zijden van de grens en de voorstelling Rocambole in een regie van Marie-Claire Clausse.

Een tentoonstelling in Orval

Heel september lang wordt in 'A l'Ange gardien' in Orval een keur van foto's getoond die tijdens de hele operatie werden gemaakt, als een getuigenis van het leven in de Ardense dorpen. Ook zullen schilderijen worden voorgesteld in het kader van de uitgave van *"L'Histoire de Mogues"* (Mogues is een klein dorp in de Ardennen, vlakbij Florenville). Op het programma staat ook een lezing door Alain Ade, scenarist van de Franse televisiereeks *"Un village français"*.

Een heruitgave, eindelijk

We hadden het in het begin al over Jean Rogissart. Dankzij dit grensoverschrijdend project geeft de 'Cercle du Bibliophile ardennais' een vrij symbolische bundel uit van de auteur uit Charleville-Mézières: *"Aux verts fuseaux de la Semoy et de la Meuse – Vingt portraits de villages ardennais"*. De kans bij uitstek om een ietwat vergeten literatuur te herontdekken, die in zijn tijd zo mooi een zeker zijn en leven in onze dorpen bezong.

[1] *"Au bout de mon âge", ook gezongen door Jean Ferrat.*
[2] *Jean-Pierre Le Goff, "La fin du village", Gallimard, Paris, 2013.*
[3] *Alain Bertrand, "Une si jolie fermette", illustraties van Daniel Casanave, Finitude, Le Bouscat, 2013.*
[4] *Christian Combaz, "Gens de Campagnol", Collection Document, Flammarion, Paris, 2012*

Voyage au cœur de l'Attert
CENTRE DE VISITE

VRIJE BEZOEKEN OF RONDLEIDINGEN (RESERVATIE GEWENST)

Duik in het hart van Belgisch Lotharingen !

Geologie - Cyclus van het water - De Landbouw - Duurzame energiebronnen - Legenden en tradities - Landelijke architectuur - Regionaal Landshap Attertvallei - Wandelingen - Audiozuilen/ panelen in drie talen

Centre de visite « Voyage au cœur de l'Attert »
Voie de la Liberté, 107 - B-6717 Attert
Tél.: +32 (0)63 22 78 55 - Fax.: + 32 (0) 63/ 22 16 98
voyage@coeurdelattert.be - www.coeurdelattert.be

DE TANGO VAN DE KERS

Het boomgaardfeest in "LE VERGER DU PIERROY" in Louftémont

Op zaterdag 28 juni om 14 uur komen lekkerbekken en natuurliefhebbers samen in 'Le Verger du Pierroy' in Louftémont om de tango te dansen op het ritme van zoete en fruitige noten.
In deze streek waar de appel de grote ster is, heeft de kers toch een eigen plaatsje kunnen veroveren en wordt op een gezellige manier gevierd in een lieflijk stukje paradijs in het hart van het bos van Anlier.

Op deze dag staan allerlei lekkere dingen, natuurbescherming en samenzijn centraal. Om met het hele gezin van te genieten in een uitzonderlijk kader. Uw smaakpapillen zullen in de wolken zijn met de overheerlijke taartjes, bij een fruitig biertje, of verrassender nog maitrank met kers.
Kinderen kunnen ritjes met een ezel maken of meedoen aan een workshop om te leren composteren.
Dit feest zal in een zalig nostalgische sfeer de deelnemers herinneren aan de confituren van hun grootmoeders en de opzetjes die ze elkaar gaven om deze sappige rode vruchten te plukken.
Beleef weer volop die hartelijke plattelandsfeestjes en breng hier fijne momenten door, in alle eenvoud!

Toegang gratis

+32 (0) 476 57 90 8
info@levergerdupierroy.be
www.levergerdupierroy.be

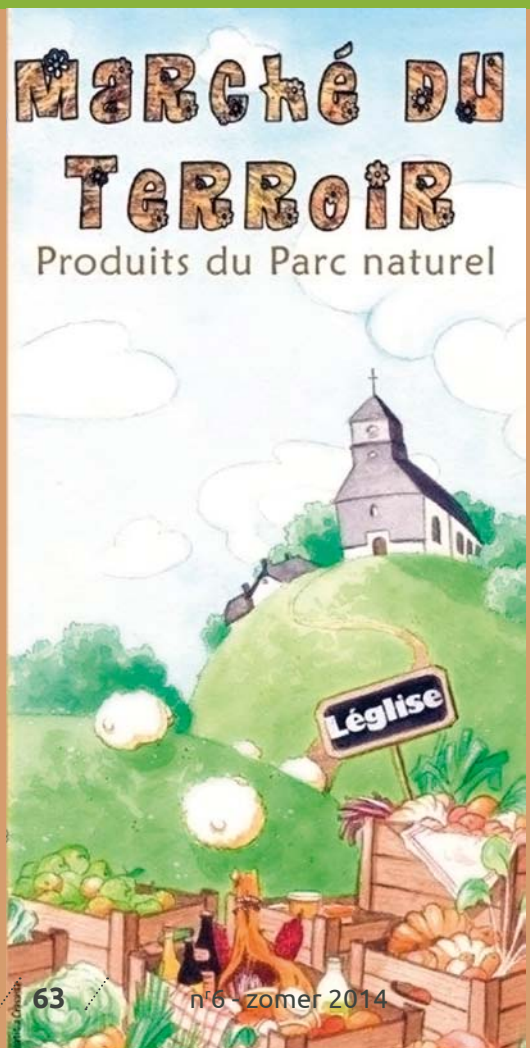
DE STREEKMARKT *van Léglise*

Voor het tweede jaar wordt in het centrum van Léglise, **op de eerste zaterdag van de maand, van april tot oktober, van 15 tot 19 uur**, volop ingezoomd op de streekproducten en het plaatselijk ambachtswerk.
Een twintigtal producenten zijn van de partij om de grootste lekkerbekken te voldoen. Streekmarkten zijn voor deze gemeente in het hart van het bos van Anlier een kans om haar ambachtelijk vakmanschap voor het voetlicht te brengen.
Het gaat er gemoedelijk aan toe. De mensen komen graag en ontdekken meteen een hele waaier van zoete en hartige producten, die even heerlijk als onverwacht zijn.
Wat deze markt origineel maakt? In elke editie staat een bepaald streekproduct centraal in een aantal workshops. Zo konden de bezoekers nader kennismaken met minder bekende facetten van de Ardense chocolade en spelt.

De filosofie achter de markt is lokaal geënt, met producenten die op de eerste plaats van de gemeente zelf zijn en van het grondgebied van het natuurpark.
Op het menu: animatie voor elke leeftijd, muziek, proeverijen van vleeswaren, honing, kaas en andere groenten. Al wie dol is op lekkers met nog authentieke smaken, zal hier zeker aan zijn trekken komen.

Office du Tourisme de Léglise
(ook aanwezig op de markt)
+32 (0) 63 57 23 52
o.t.leglise@gmail.com
marche.terroir.leglise

Tentoonstelling

«TRACE D'ENFANCE»

van Bruno Dupont

EEN KUNST VOL EMOTIE, EEN LOFZANG OP DE VRIJHEID IN ZIJN, ZEGGEN EN DENKEN ...

Vijf jaar geleden zette Bruno Dupont, die in de Gaume geboren werd, een punt achter zijn loopbaan in de reclame om zich aan zijn eerste grote liefde te wijden: het schilderen. En de tentoonstelling van zijn werken in de Abdij van Orval deze zomer zal bezoekers zeker meer dan aangenaam verrassen. Hij is vrij vertrouwd met deze plek, want hij werkt al zowat twintig jaar mee aan de communicatie van de brouwerij. Zijn werken zullen er nog meer door tot hun recht komen in de sfeer van deze magische site, die ideaal is om te herbronnen. Wat bovendien interessant is aan een tentoonstelling die enkele maanden duurt, is dat ze levendiger kan gemaakt worden, in scène kan gezet worden.

Hij troont ons mee naar een wereld met een bijzonder spel van kleuren en grafische vormen die, voor even, herinneringen oproepen aan onze tekeningen op de speelplaats.

We ontdekken creaties die uniek zijn in hun soort en met hun bonte kleuren de geest verwarmen.
Wat Bruno wil overbrengen met zijn werk, is eerst en vooral emotie. Wat telt, is het contact met de materie en de voorstelling van eenvoudige dingen zoals gewone personages, dieren of huizen. Zijn werken bevatten geen boodschap. De bezoeker mag zijn verbeelding de vrije loop laten om zijn eigen kijk te hebben. Daarom verandert de titel van een werk soms

"In het schilderij "Oscar voulait aussi jouer avec nous" (Oscar wilde ook met ons spelen) kunnen verschillende dingen geïnterpreteerd worden. Sommige zullen zich afvragen of hij echt gaat spelen terwijl andere hem eerder de vlucht zien nemen".

naargelang de tentoonstellingsruimte, om het anders te bekijken volgens de context. De titel is de aanzet van een verhaal dat iedereen kan uitvinden.

Na een lange ervaring in de marketing wou hij af van de pure handelswaarde van dingen. Dankzij de kunst bestaat een doek ook als doek en heeft de handel niet nodig om waarde te hebben.

Vette pastel komt bovenop acrylverf, om aan te dikken. Wanneer hij schildert, gebruikt hij het doek als palet en laat zich soms inspireren door bepaalde vlekken om een verhaal te beginnen.

"Mijn schilderwerk moet een voorwendsel zijn om (met elkaar) te praten".

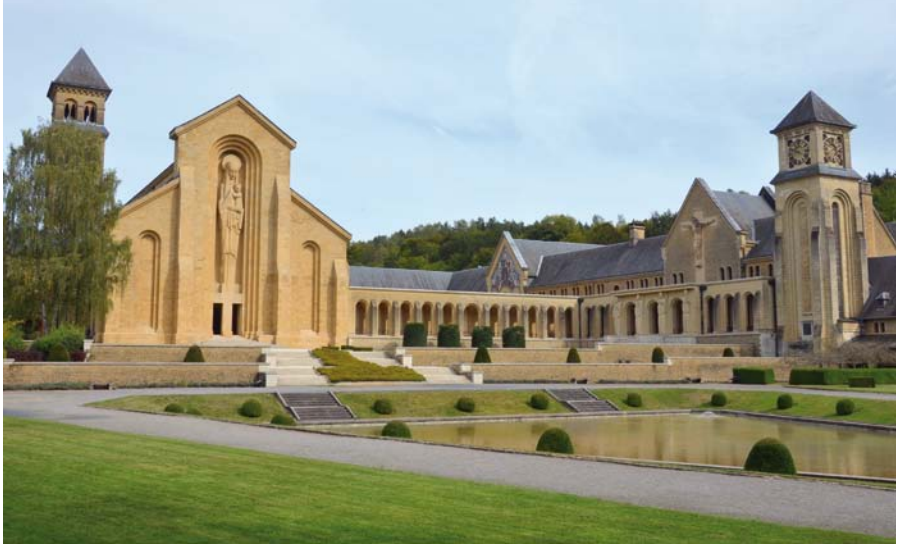
DE KINDERTIJD, EEUWIGE BRON VAN INSPIRATIE ...

De grafische code van de werken van Bruno heeft dat figuratieve van kindertekeningen.
"Ik ben linkshandig en gebruik doelbewust mijn 'slechte' hand om te tekenen, zodat mijn doeken er van nature kinderlijker uitzien".
De grote kracht van zijn werk is dat het toegankelijk is voor elk publiek, ook het allerjongste.
De sporen die een leven nalaat, de krijttekeningen die we als kind op de speelplaats maakten en de terugkeer naar de essentie zijn evenveel dingen die ons vandaag een kunst met duizend-en-één mogelijke interpretaties doen ontdekken.

Zijn kunst is niet star, hij speelt veel met lagen op elkaar. Als een werk hem na enkele maanden niet meer aanspreekt, schildert hij er boven en blijft het doordrenken met een verhaal, waarvan alleen de toeschouwer de ontknoping kent.

Zijn eigenheid? Sommige vierkante werken zijn van de vier kanten interpreteerbaar. Ze kunnen in alle richtingen geplaatst worden, ze zullen altijd iets te vertellen hebben.

Naast dit tentoonstellingsproject blijft deze onvermoeibare man vol passie manieren zoeken om te porren aan die schilderkunst, die hem zo na aan het hart ligt. Er verschijnt zeer binnenkort een werk onder de titel "Trace d'enfance". Het is niet gewoon een tentoonstellingscatalogus, maar een overzicht van zijn werken en een uitnodiging om na te denken over zijn werk als kunstenaar. Hij geeft er ook zijn mening over de artistieke opvoeding.

Een prima idee: na het bezoek aan de tentoonstelling even verpozen in de lanen van de ruïnes van de abdij. Misschien zal u de tijd nemen om te ontspannen op een bank en te genieten van de stilte en rust van deze plek, die baadt in de warmte van haar kalksteen. Ook de tuin met geneeskundige planten is meer dan de moeite waard.

En hou ook even halt in "A l'Ange Gardien", een naam die verwijst naar het beschermend aspect van de site (de engelbewaarder), waar u het trappistenbier kan proeven dat bekend staat voor zijn vleugje bitterheid.

Tentoonstelling "Trace d'enfance"

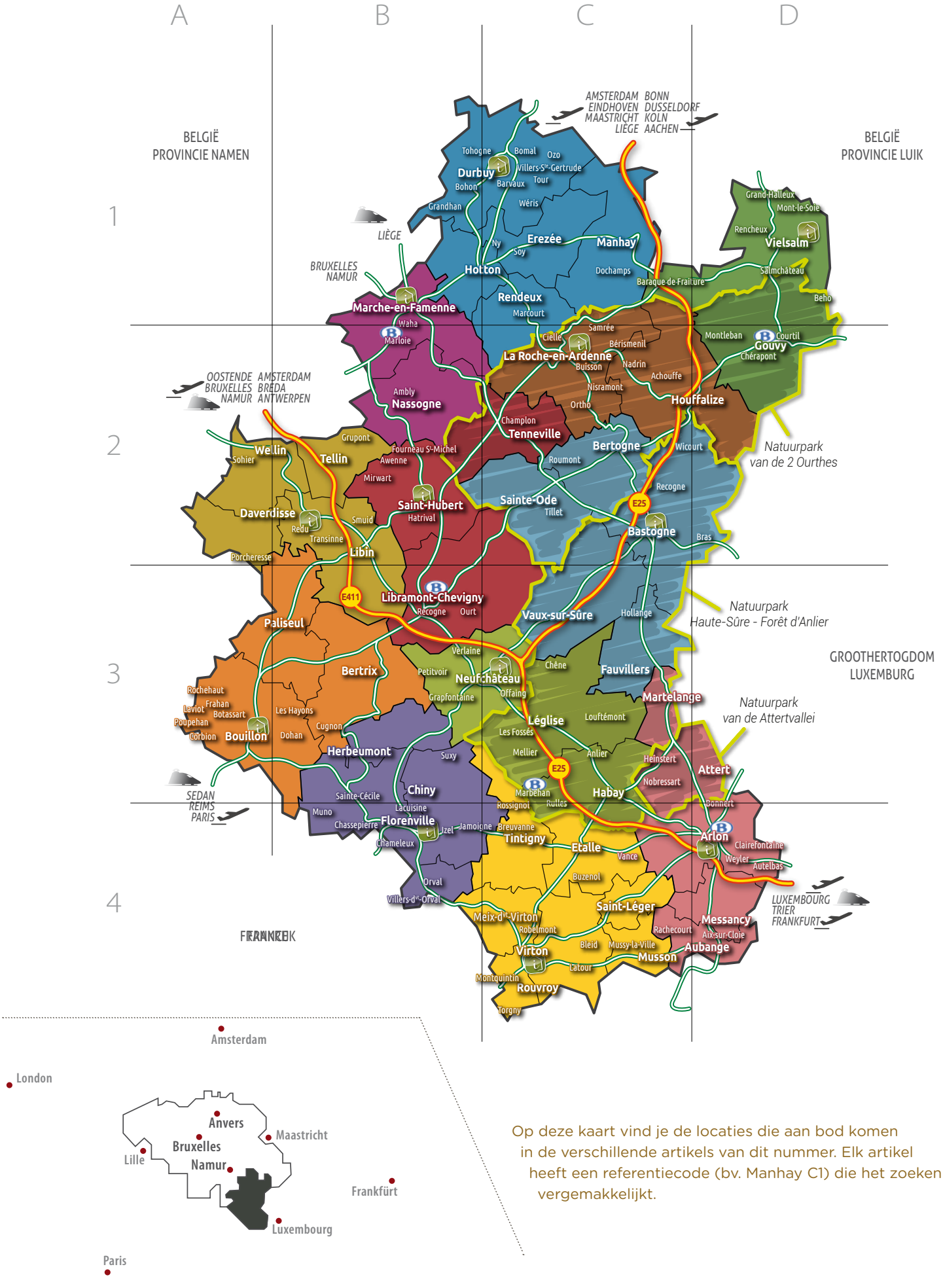
Van zaterdag 28 juni tot zaterdag 20 september
Van 9.30 tot 18.30 uur
Abdij van Orval - zaal op de eerste verdieping van het middeleeuwse onthaalgebouw
B-6823 Villers-devant-Orval
www.orval.be

BRUNO DUPONT
rue Poncette, 51
B-6769 Robelmont
+32 (0) 495 18 31 83
bruno.dupont@robelmont.be
www.bruno-dupont.eu

HOUTOPIA
Infos : 061 28 92 05
www.houtopia.be
Houffalize
Unique en Europe, HOUTOPIA est un centre récréatif intérieur et extérieur. Un parcours d'expériences enrichissantes et amusantes t'y attend!
HOUTOPIA is uniek in Europa : een recreatie centrum met binnen en buiten! Een parcours vol leuke en verrijkkende ervaringen wachetn je er op!
Ouvert tous les jours (excepté le samedi hors période scolaire) de 11h à 17h.
En juillet et août, ouvert de 10h à 18h 7j/7j.
Open elke dag behalve op zaterdag van 11 u tot 17 u
(open zaterdag tijdens schoolvakantie)
In Juli en augustus elke dag van 10u tot 19 u 7/7d

IMPRibeau
IMPRIBEAU
PRÉPARE VOTRE FUTUR
Surfer sur www.impribeau.be
STUDIO GRAPHIQUE
IMPRESSION OFFSET
IMPRESSION NUMÉRIQUE
IMPRESSION UV TOUS SUPPORTS CADRE LED
FINITION

Op deze kaart vind je de locaties die aan bod komen in de verschillende artikels van dit nummer. Elk artikel heeft een referentiecode (bv. Manhay C1) die het zoeken vergemakkelijkt.

IN HET VOLGENDE NUMMER

DE BOOM. ZIJNE DOORLUCHTIGE MAJESTEIT...

DOSSIER

Eenzaam troont hij langs de weg, beschut hij het vee tegen de felle zomerzon of wedijvert hij met zijn soortgenoten om de hoogste kruin in de dichte Ardense bossen. Bomen maken deel uit van het leven, hun verhaal is er een van verschillende mensenlevens, door de eeuwen heen. Het bos wordt geboren, evolueert, leeft, groeit en sterft maar regenereert voortdurend. Wij nemen je mee op reis naar «bomenland».

HOUFFALIZE, DE GROENE HEL VOOR MOUNTAINBIKERS!

Mountainbiken over alle terreinen door de vallei van de Ourthe is een must, zowel voor professionals als amateurs. In Houffalize, het decor van Roc'Ardenne en verschillende wereldkampioenschappen, zijn talloze routes te ontdekken heel het jaar door, ook tijdens het jachtseizoen.

BOUILLON, DE DEFENSIEVE

Elke jaar beklimmen meer dan 120.000 mensen de smalle, steile rots waarop het machtige kasteel troont. Een duik in de geschiedenis en een bezoek ter plaatse onthullen de verschillende verdedigingstechnieken. De ridders hadden hun zwaard, maar wat maakte het kasteel zo «sterk»?

♦♦♦

